

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PEDAGOGICKÁ

KATEDRA HUDEBNÍ VÝCHOVY A KULTURY

DECHOVÁ KAPELA NÝŘAŇANKA

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Eva Šlaufová

*Hudba se zaměřením na vzdělávání – maior,
Matematika se zaměřením na vzdělávání – minor*

Vedoucí práce: Doc. PaedDr. Daniela Mandysová

Plzeň 2023

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Dechová kapela Nýřaňanka“ vypracovala samostatně pod vedením doc. PaedDr. Daniely Mandysové s použitím uvedené odborné literatury a dalších zdrojů informací, které jsou uvedeny v seznamu literatury.

Plzeň, 26. dubna 2023

.....
vlastnoruční podpis

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych na tomto místě poděkovala vedoucí své práce, doc. PaedDr. Daniele Mandysové, za ochotu, vstřícnost a cenné rady, které mi byly poskytnuty v průběhu tvorby mé bakalářské práce.

Chtěla bych také poděkovat všem, kteří mi věnovali chvilku svého volného času a velmi ochotně mi poskytli rozhovory. Jmenovitě pak Jaroslavu Brabencovi, Aleši Jelínkovi, Františku Novému a Janu Teplíkovi za poskytnuté materiály. Dále pak za poskytnuté kontakty a informace Vladimíře Tolarové.

V neposlední řadě pak děkuji své rodině za pomoc při kompletování našeho soukromého archivu, který se týká naší společné historie s Dechovou kapelou Nýřaňanka, za podporu a trpělivost.

OBSAH

ÚVOD.....	1
1 DECHOVÁ KAPELA NÝŘAŇANKA.....	3
1.1 VEDENÍ	3
1.2 HISTORIE.....	4
1.2.1 Změny v obsazení kapely v letech 2010–2022	8
1.3 VLADIMÍR VANIŠ.....	9
1.4 SOUČASNOST	12
1.4.1 Současné nástrojové a personální obsazení.....	14
1.4.2 Repertoár, skladatelé	15
1.4.3 Častí hosté	17
1.5 HORNICKÝ STEJNOKROJ.....	18
2 AKCE A PŘÍLEŽITOSTI K VYSTOUPENÍ.....	20
2.1 DECHOVKOVÁ ABECEDA VLADIMÍRA VANIŠE.....	22
2.2 NAHRÁVÁNÍ CD	24
2.3 AKCE ZAHRADA.....	26
2.4 ZÍSKANÉ OCENĚNÍ.....	28
3 PAMĚTNÍCI KAPELY	29
3.1 VLASTISLAV BAXA (*13.3.1929, +22.11.2022).....	29
3.2 KAREL SAITZ (*5.2.1934).....	30
3.3 OTTO SCHIFFNER (*4.10.1936).....	32
3.4 JAROSLAV BRABENEC (*23.10.1944).....	34
4 ROZHOVORY SE ČLENY KAPELY.....	36
4.1 ROZHOVOR S MANAŽERKOU A ZPĚVAČKOU VLADIMÍROU TOLAROVOU.....	36
4.2 ROZHOVOR S TRUMPETISTOU ING. ALEŠEM JELÍNKEM.....	39
4.3 ROZHOVOR S POZOUNISTOU A BASKŘÍDLISTOU ONDŘEJEM BENEŠEM	41
4.4 ROZHOVOR S POZOUNISTOU A BASKŘÍDLISTOU FRANTIŠKEM NOVÝM.....	43
4.5 ROZHOVOR S TUBISTOU JANEM PAZDERNÍKEM.....	45
4.6 ROZHOVOR S KAPELNÍKEM A ZPĚVÁKEM JAROSLAVEM BRABENCEM	47
4.7 ROZHOVOR S TRUMPETISTY Z RODINY ŠLAUFŮ: ADAMEM, FILIPEM A FRANTIŠKEM.....	51
ZÁVĚR	56
RESUMÉ	58
RESUME.....	59
SEZNAM OBRÁZKŮ	60
LITERATURA.....	61
SEZNAM PŘÍLOH	62
PŘÍLOHY.....	I

ÚVOD

Narodila jsem se do muzikantské rodiny, kde se pravidelně hrávalo na nejrůznější hudební nástroje. Každý, kdo se do rodiny narodil, měl předurčeno učit se na nějaký hudební nástroj. Tento zvyk se tak u nás doma stal rodinnou tradicí, která přetrvává až dodnes. Všichni mužští z tátovy strany rodiny jsou po dlouhé generace trumpetisté, a tak se tato tradice přenesla i na mé dva mladší bratry. Já jsem se již od školky učila hrát na klavír a flétnu. Tradice hry na klavír zase vyplynula z rodinné tradice maminy strany. Postupem času jsem se chtěla dále rozvíjet, a tak jsem se rozhodla vyměnit flétnu za jiný hudební nástroj. Místo k žesťovým nástrojům mě to však táhlo k dřevěným dechovým nástrojům, které mně přirostly k srdci, a tak jsem se naučila ještě na klarinet a saxofon.

S rodinou jsme velmi často jezdili na nejrůznější koncerty po okolí. Nejčastěji jsme se však jezdili dívat na dechové hudby a taneční orchestry, kde působil můj táta a dědečkové. Myslím si, že právě díky těmto výletům, které jsme společně pravidelně podnikali, mi dechová hudba přirostla k srdci. Na základní škole jsem se začala věnovat ještě zpěvu, nejdříve jsem zpívala ve sboru, poté jsem zkusila nějaké pěvecké soutěže, které jsem vyhrála, a tak jsem se přihlásila do ZUŠ na sólový zpěv, abych se se svým hlasem naučila pracovat.

Když mi bylo asi osm let, tak jsme se jeli podívat na vystoupení Staročeské dechovky Nýřaňanka, které moderoval Vladimír Vaniš. Pamatuji si, že mě tenkrát muzikanti posílali ke stánku s pivem a já jim ho nosila přímo na pódium v průběhu hraní. Když byla asi polovina hry, zavolal si mě pak Vladimír Vaniš na pódium, a když jsem tam přišla, tak chtěl, abych si s nimi něco zazpívala. Toto bylo tedy mé první neoficiální vystoupení s kapelou, díky kterému jsem si odnesla nezapomenutelný zážitek, na který velmi ráda vzpomínám.

Jak léta ubíhala, učila jsem se stále novým dovednostem ve hře na své nástroje. Po tanečních jsem se stala zpěvačkou kapely Kralovanka, a o pár měsíců později jsem jako host začala zpívat i s Dechovou kapelou Nýřaňanka, do které mě tenkrát přizvala manažerka a zpěvačka Vladimíra Tolarová. Z počátku jsem znala jen pár skladeb, které jsem uměla zazpívat, a tak jsem se musela na každé zkoušce u obou kapel učit velké množství skladeb, abych s nimi mohla vystupovat.

Dnes je to více než šest let, kdy jsem s dechovkami začala zpívat. I přes to, že znám obrovskou škálu nejrůznějších skladeb si myslím, že se mám ještě stále co učit, neboť skladeb je nepřehledné množství. Dle mého názoru snad ani není možné znát všechny skladby.

Dechovou hudbu mám ráda, nevím, zda je to tím, že jsem na ní částečně vyrůstala, ale přijde mi hezké, že se pojí i s určitou tradicí. Pro svou bakalářskou práci jsem si vybrala Dechovou kapelu Nýřaňanka z toho důvodu, že v ní působí i členové mé rodiny, a tak jsou kořeny naší rodiny propleteny i s historií kapely. Věřím, že tvorba mé bakalářské práce mi přinese nějaké nové poznatky, o kterých jsem nevěděla, a že pro mě některé vzpomínky budou i případnou inspirací.

Doufám, že se mi podaří sepsat kompletní historii i současné dění Dechové kapely Nýřaňanka, které bychom pak jako kapela mohli případně dále využít.

1 DECHOVÁ KAPELA NÝŘAŇANKA

Obrázek 1: Dechová kapela Nýřaňanka, 2022

1.1 VEDENÍ

Prvním oficiálním kapelníkem byl od roku 1932 do roku 1976 Václav Grüber.

Roku 1977 převzal „taktovku“ Bohumil Jung, ten působil jako kapelník do roku 2004.

V roce 2004 přebírá kapelu Aleš Jelínek, který je kapelníkem do roku 2005.

Od roku 2005 až do současnosti je kapelníkem zpěvák Jaroslav Brabenec.

Prvním manažerem kapely se stal roku 1995 Vladimír Vaniš, který v této funkci působil až do roku 2009.

Manažerkou se po odchodu Vladimíra Vaniše roku 2009 stala zpěvačka Vladimíra Tolarová, která tuto funkci zastává dodnes.

1.2 HISTORIE

Lidová hudba a ochotnické divadlo bylo v Nýřanech spojeno se založením Čtenářské a zábavní Besedy dne 15. července 1874, od tohoto data postupně vznikaly další dramatické a hudební kroužky, které byly převážně spojeny s rodinami horníků. V okolí Nýřan a Nýřanech samotných žilo velké množství velmi šikovných muzikantů, kteří pro dechovou hudbu dokázali upravit téměř vše, pro co se nadchli. Jedním z příkladů je například úprava Prodané nevěsty od Bedřicha Smetany, kterou měla dříve kapela zařazenou ve svém repertoáru.

„Tenkrát šli kluci na vojnu, a když uměli na něco trochu hrát, tak se okamžitě dali k muzice. Tam je dva roky cepovali a potom, co se vrátili domů, z nich byli již hotoví muzikanti.“ Říkával O. Schiffner¹

Začátky samotné Dechové kapely Nýřaňanka, jak ji známe dnes, sahají do roku 1932, kdy byla součástí „sdružení“ muzikantů z Nýřan. Mezi první členy kapely patřili Josef Brejcha, Otto Hirmer, Rudolf Baxa a Václav Grůber. Dříve to byla velká parta výborných muzikantů a repertoár kapely sestával i z koncertních věcí.

„Ze začátku se zkoušelo u dnešního Ottise², vedle kterého se nacházel bufet a tam, kde nic nebylo se zkrátka hrálo.“ Vzpomíná K. Saitz³ na začátky Hornické kapely.

Roku 1932 dal Václav Grůber⁴ „sdružení“ muzikantů formu a tvář. Dechovka začala vystupovat pod názvem „Hornická kapela Václava Grůbera“. Kapelník V. Grůber vychoval mnoho výborných muzikantů z Nýřan a jejich okolí, především Jana Šefla, hudebního skladatele a dirigenta působícího v Karlových Varech, ale i mnoho dalších. Jako kapelník pořádal celou řadu hudebních koncertů, v nichž se rovněž objevovaly i jeho skladby. Roku 1946 tvořilo Hornickou kapelu Václava Grůbera deset muzikantů. Jmenovitě: Václav Grůber (kapelník a dirigent), Josef Kulovaný, Otto Hirmer, Václav Vrba, Karel Baur, Josef Váchal, Václav Hrabák, Vlastislav Baxa (klarinetista a saxofonista), Rudolf Baxa a Emil Bílek.

¹ SCHIFFNER, Otto. Blatnice

² OTTIS, Jiří – rodinné řeznictví v Nýřanech, stojící při hlavní silnici, vedle něhož se nachází budova, která sloužila začínající dechovce jako zkušebna

³ SAITZ, Karel. Nýřany – jeden z pamětníků kapely, který již jako kluk zkoušel v dané budově se začínající kapelou

⁴ GRŮBER, Václav. Nýřany – ochotník a muzikant

Postupem let se složení kapely moc neměnilo, ani kolem roku 1969. Nástrojové obsazení bylo následující: tři trumpety, dva klarinety, dvě baskřídlovky, dvě es trumpety, příznávka, jeden bas a bicí. Dechovka začala zkoušet nejdříve v Sokolovně⁵, poté se nastěhovala do vily, která stála za tratí v Tlučné, a nakonec si Hornickou kapelu pod sebe převzala fabrika Liko Nýřany. Dechová kapela se tak přejmenovala na Liko Nýřany a muzikanti zkoušeli přímo v Liku. Poté, co Liko skončilo, se přejmenovala zpět na Hornickou kapelu Václava Grůbera, a přesunula místo svého působení do Kulturního domu Nýřany, kde zkouší dodnes.

Kapela zpočátku zkoušela jeden den v týdnu. Dříve jím byl pátek, v dnešní době však zkouší ve středu. Tenkrát byla dechová kapela velmi oblíbená. „Bály byly výborný, publikum bylo úžasné. Generace prostě byla taková, že měli všichni rádi dechovku.“ Vzpomíná Jaroslav Brabenec⁶.

Roku 1973 připravil režisér Miroslav Uxa zpěvohru Jana Havláskova „Kmoch, český muzikant“, v níž se představil se svou Hornickou kapelou Václav Grůber. Tato zpěvohra však nebyla jediná, kde se kapela ukázala. Od roku 1965 do roku 1972 jezdila Hornická kapela do Žihle a do Kralovic na pokládání věnců obětem holocaustu, které bylo spojeno s vojenskou přehlídkou a průvodem hudebních kapel. Dechovka také hrávala při příležitosti oslav Prvního máje, a to třikrát v jednom dni, na třech různých místech, např. v Tlučné nebo ve Vejprnicích. Hornická kapela Václava Grůbera také hrála na veškerých oslavách, které konalo město Nýřany, hráli na pohřebních průvodech ve svém městě i v jeho okolí. Mezi větší události patřil smuteční průvod za děkana Štefka, dne 5. května 1972. Ten se konal v nedalekých Vejprnicích.

První soutěže se kapela zúčastnila roku 1975, byla jí soutěž Hornických dechovek v Jáchymově. Celá soutěž začínala průvodem městem Jáchymov, kolem poledních hodin byl oběd, poté následovala prohlídka města, a od tří hodin byla zahájena samotná soutěž. Roku 1975 se této soutěže zúčastnilo pět dechových kapel. Hornická kapela Václava Grůbera obhájila druhé místo, a jako upomínku od města dostala Jáchymovský tolar. V roce 1976 navštívila Hornická kapela Václava Grůbera poprvé i Německo, což byla pro kapelu první

⁵ Sokolovna – budova Sokola u hlavní silnice v Nýřanech

⁶ BRABENEC, Jaroslav. Nýřany – současný kapelník a zpěvák Nýřaňanky

příležitost hrát v zahraničí. Hrálo se ve městech Gera a Greiz. Kapelník Václav Grüber vedl svou Hornickou kapelu až do roku 1976.

Klarinetista Bohumil Jung převzal kapelu po odchodu prvního kapelníka Václava Grůbera. V této době nebyla Hornická kapela jediná, která se starala o kulturu ve městě Nýřany. Působily zde i kapely Josefa Brejchy, Bohumila Junga, Malá partička vedená Václavem Uxou a Teslácký Táflík. Pod vedením kapelníka Bohumila Junga hrála v těchto letech Hornická kapela převážně dechovou hudbu. Repertoár kapely nebyl tak pestrý jako je dnes. Na všech vystoupeních se opakovaně hrával jeden program stále dokola. Roku 1982 přijala Hornická kapela pozvání do německého Burghardtsdorfu.

Úspěšné působení kapely vystřídaly roky úpadku a demotivace⁷ k jakékoliv hudební činnosti. Konkrétně roku 1991 nebyl o dechovou hudbu téměř žádný zájem. Na hudební scénu vstupuje nová taneční hudba, která přebírá pozornost obecnosti. Kapela tak v této době příliš nehrála, nebo hrála převážně na pohřbech či na výročních schůzích zahrádkářů ve Vejrnicích. Muzikanti se stále scházeli na zkouškách, bohužel je však nebylo nikde vidět. Pořadatelé si mysleli, že kapela již nehraje. Tato skutečnost muzikanty demotivovala tak, že hrozil rozpad celé kapely, naštěstí však k rozpadu kapely nedošlo.

Roku 1994 zpěvák a bubeník Jaroslav Brabenec prodělal infarkt a z kapely odchází. S ním odchází i zpěvačka Vlasta Maxová⁸. Do kapely místo nich přichází dvě mladé a nadějně zpěvačky, Vladimíra Tolarová⁹ a Gabriela Rýdlová. Obě zpěvačky přišly do kapely kolem roku 1994 a jejich první společná hudební zkušenost byla v kapele Hadravanka, ve které do té doby působily. Kapela Hadravanka byla mládežnická kapela, která působila při lidové škole umění v Nýřanech. Kapelu založil Jaroslav Hadrava, podle něhož byla i pojmenována, a skládala se z žáků, které učil v „Lidušce“¹⁰.

„Zpěvačky neměli, a tak se spokojili s námi odrostlejšími.“ Vzpomíná s úsměvem Vladimíra Tolarová.

⁷ Demotivace – ztráta, snížení či úpadek zájmu

⁸ MAXOVÁ, Vlasta – druhá zpěvačka kapely Nýřaňanka, působící zde od roku 1974, roku 1995 z kapely odešla

⁹ TOLAROVÁ, Vladimíra. Tlučná – zpěvačka kapely Nýřaňanka, působící zde od roku 1995 do současnosti

¹⁰ Liduška – lidové označení pro Lidovou školu umění, po novelizaci školského zákona roku 1989 byl tento původní statut školy změněn na dnešní název – Základní umělecká škola

Budoucí spolupráce však byla trochu problematická, neboť obě zpěvačky zpívaly alt, a tudíž kapele chyběl soprán. Po půl roce léčení a zotavování se na zkoušce objevuje, na žádost muzikantů, Jaroslav Brabenec. I přes obavy o své zdraví si zpívání a hraní v kapele vyzkoušel a již v ní zůstal. Po určité době začala mít Gabriela Rýdlová zdravotní problémy, a tak i ona nakonec odchází z kapely.

Dechová kapela se vzpamatovává až roku 1995, kdy ji pod svou hudební agenturu přijímá Vladimír Vaniš. Kapela se roku 1995 oficiálně přejmenovala na Dechovou kapelu Nýřaňanka. Kapela byla v této době stále pod taktovkou Bohumila Junga, ten ji vedl až do roku 2004. Po něm převzal vedení dechovky trumpetista Aleš Jelínek, který ji však vedl pouze krátkou dobu. Taktovku po Alešovi Jelínkovi přebírá roku 2005 Jaroslav Brabenec, který je kapelníkem Dechové kapely Nýřaňanka dodnes.

Obrázek 2: Dechová kapela Nýřaňanka, 2006

1.2.1 ZMĚNY V OBSAZENÍ KAPELY V LETECH 2010–2022

Filip Kuthan – Bb klarinet

Jaroslav Rajtmajer – bicí

Josef Kubizňák – bicí

Josef Lukáš – bicí

Karel Saitz – es trumpeta

Karel Šobr – baryton

Otto Schiffner – Es klarinet, saxofon

Štěpán Příchovský – trumpeta

Václav Koenigsmark – bas trumpeta

Václav Mandous – bicí

Vladimír Janda – tuba, baskytara

Vlastislav Baxa – B klarinet, saxofon

1.3 VLADIMÍR VANIŠ

Obrázek 3: Vladimír Vaniš

Po uplynutí několika desítek let od založení Dechové kapely a nejstarší hornické dechové hudby v západních Čechách získává kapela na popularitě¹¹. Za tu dobu se změnilo nejen složení kapely, vystřídali se v ní kapelníci i mnozí hráči, ale „kamarádi“ odcházeli a opět přicházeli noví nebo staří. Jeden z velmi důležitých lidí, kteří se do kapely dostali, byl Vladimír Vaniš, který pomohl kapele opět na nohy.

Vladimír Vaniš byl člověk, který velmi rád poslouchal muziku, a to především dechovou hudbu. Mimo hudební agentury vlastnil také pohřební službu v Nýřanech. Roku 1995 se na něj obrátil tehdejší

kapelník Bohumil Jung, a požádal jej, zda by si Hornickou kapelu nevzal pod svoji uměleckou agenturu¹². Vladimír Vaniš dechovku ihned přijal, a hned začal s úpravami. Byla zakoupena nová aparatura¹³, ušity nové vesty atd.

Dechovou kapelu přejmenoval Vladimír Vaniš z Hornické kapely na Staročeskou dechovku Nýřaňanku. I přes své přejmenování kapela stále zachovávala a zachovává svojí hornickou tradici. Kapela od tohoto roku začala opět v plné míře a pravidelně zkoušet. Byly snahy o prosazení se mimo Nýřany, ale takové akce byly přibližně dvakrát do roka.

„Vláda se nás snažil propagovat¹⁴. Když věděl, že se někde něco koná, tak říkal, že má kapelu, a zda by neměli zájem.“ Vzpomíná manažerka Vladimíra Tolarová na začátky pod agenturou.

Roku 1996 uspořádal Vladimír Vaniš svůj první pořad, který nazval Dechovková abeceda Vladimíra Vaniše. Pořad se konal v Kulturním domě Nýřany, a to vždy tak, že Vladimír Vaniš pozval cizí dechovou kapelu, jako předkapelu, a po ní hrála Nýřaňanka. Ze začátku se na těchto pořadech scházelo přibližně dvacet žen bez mužů. Muže to vůbec

¹¹ Popularita – známost, oblíbenost či proslulost

¹² Agentura – firma, která zprostředkovává různé služby. Cestovní, hudební, kosmetické a jiné.

¹³ Aparatura – soustava přístrojů sloužící ke zvyšování zvukové kvality

¹⁴ Propagovat – doporučovat, uvádět ve všeobecnou známost

nezajímalo, a tak ženy tančily s ženami. Postupem času se však abeceda stávala oblíbenější a známější, a to především u starší generace.

Kapela později rozšířila svůj repertoár o taneční hudbu, např. od Karla Vlacha, Milana Chladila, Ivety Simonové, Pavla Nováka a dalších. Důvodem pro rozšíření repertoáru bylo, že předkapely, které přijaly pozvání, často hrály lépe, a tak členové Nýřaňanky získávali inspiraci a nové obzory, pro obohacení svého hudebního přehledu. Všechny skladby nové taneční hudby pro Staročeskou dechovku aranžoval Jan Čiviš, který do kapely přišel společně s Vladimírou Tolarovou z Čerchovanky, a Otto Schiffner.

Zpočátku Dechovkové abecedy sponzoroval Vladimír Vaniš ze svých vlastních financí, do doby, než se město Nýřany rozhodlo na ně přispívat. V následujících letech Dechovkové abecedy fungovaly jako městská kulturní akce, na kterou se sjížděli nadšenci dechové hudby z blízkého, ale i vzdáleného okolí.

Kapela byla kolem roku 2000 rozdělena na malou a velkou kapelu. Malá kapela byla složena z deseti muzikantů, dvou zpěváků a moderátora¹⁵, kterým byl sám Vladimír Vaniš. Malá kapela vystupovala převážně v okolí Nýřan, např. na pouťových zábavách. Velká kapela pak čítala na dvě desítky muzikantů a byla stále vedena Bohumilem Jungem.

Obrázek 4: Fanyňky Dechové kapely Nýřaňanka

Díky Dechovkovým abecedám získala Staročeská dechovka i své fanyňky. Tyto dámy dechovku donedávna doprovázely na abecedách, festivalech a koncertech i mimo Nýřany.

¹⁵ Moderátor – průvodce pořadem či diskusí, člověk, jenž uvádí a řídí diskusi či něco prezentuje

Fanyanky byly tak oblíbené, že se na ně všude těšili. Byly to sympatické dámy, které měly na rukou červené třásně, jako mívají roztleskávačky Amerického fotbalu. Posлуhači dechovky je vždy přivítali náležitým potleskem. Fanyanky dechovku doprovázely mimo Nýřany pouze tehdy, když se objednal autobus. Pokud jela kapela na festival či na jinou kulturní událost auty, ony musely zůstat doma. Občas se tak stávalo, že se na ně obyvatelé v daném městě vyptávali.

Roku 1997 se kapela poprvé zúčastnila pořadu Českého rozhlasu, který se jmenoval "U muziky s Plzeňáky o soudek Chodovaru". V tomto pořadu posluchači hlasovali mezi dvěma kapelami. Zvítězila Staročeská dechovka, a od toho roku zvítězila ještě dvakrát.

Dne 5. října 2002 oslavila nejstarší Hornická kapela 70. výročí od založení. Oslava se konala v SKC Nýřany¹⁶. Pobláhopřát přijela i zpěvačka a herečka Pavlína Filipovská. Na programu byl i Dechový orchestr Základní umělecké školy v Plzni. Nýřaňanka vystupovala ve svých tradičních hornických uniformách zvaných kytle. Na narozeniny byli pozváni i bývalí členové dechovky, například zpěvák Josef „Prášek“ Bláha¹⁷, zpěvačky Vlasta Maxová a Gabriela Rýdlová.

Druhý zahraniční výjezd kapely se uskutečnil dne 26. srpna 2006, do Německého města Zeulenroda. Od té doby tam jezdívá jednou ročně, a naposledy se tam podívala 28. října 2010 ku příležitosti oslav 600 let města.

O rok později, v roce 2007, oslavila dechovka s Vladimírem Vanišem pětasedmdesáté výročí od svého založení. Za uplynulou dobu se mnohé v kapele změnilo, ale nepřestávala být věrnou své hornické tradici. Stále vystupovala a vystupuje ve svých hornických krojích jak v Nýřanech, tak i mimo ně. Častými hosty na Dechovkových abecedách bývali zpěváci Blanka Tůmová, Josef Oplt, Jiří Škvára a další. Výročí se opět konalo v Kulturním domě Nýřany, za účasti fanynek a posluchačů dechovky.

Vladimír Vaniš si velmi přál s Dechovou kapelou Nýřaňanka natočit její první vysněné album, této události se již bohužel nedožil, a umírá v lednu roku 2009.

¹⁶ SKC Nýřany – zkratka pro Kulturní dům Nýřany

¹⁷ BLÁHA, Josef – nýřanský ochotník a jeden z prvních zpěváků Nýřaňanky, přezdívaný „Prášek“

1.4 SOUČASNOST

V dnešní době se o finanční stránku, propagaci a plynulý chod Nýřaňanky stará manažerka a současně zpěvačka Vladimíra Tolarová. Za účelem propagace vytvořila roku 2009 webové stránky¹⁸ kapely, které v současné době procházejí renovací. Kapela si nechala zhotovit také plakáty, které jsou vylepovány městem, případně pořadatelem v daném městě.

O velkou část propagace se postaral také pan Jaroslav Kopejtka, který upozorňoval na Dechovkové abecedy Vladimíra Vaniše. Díky němu mohla být také Nýřaňanka poprvé slyšena v rádiu, neboť použil již zpracované písně, které se nahrávaly na první CD, a pustil je do éteru¹⁹. Do té doby Dechová kapela Nýřaňanka neměla nic, čím by se mohla posluchačům v rádiu představit. Díky Jaroslavu Kopejtkovi získala dechovka i své nynější trumpetisty, neboť se na jeho podnět²⁰ ke kapele postupně připojili Filip Šlauf a o dva roky později i jeho otec MUDr. František Šlauf²¹.

„Soboty a neděle nás pouští na přání. Pouští nás i „král“ dechovky Josef Zíma, ten ze mě „vymlátí“ CD a dozvěděl jsem se, že nás tedy hrají i na Českém rozhlasu 2 Praha,“ říká s úsměvem kapelník Jaroslav Brabenec.

Dechovka si na sebe vydělává hraním, vyhrané obnosy však nejsou nijak velké. Věkový průměr muzikantů v kapele býval kolem 70 let, dnes je to však o něco méně, neboť do kapely postupně přicházejí mladší členové. Peníze, které si dechovka vyhraje, shromažďuje ve „fondu“ na benzín, na nákup hudebních potřeb pro muzikanty, pro řidiče s autobusem, anebo na hostující dechovku. Pokud dříve jezdily fanynky s kapelou mimo město, přispívaly na autobus stokorunou. Město Nýřany financuje pouze Dechovkové abecedy Vladimíra Vaniše.

Kapela od doby, kdy si ji pod svá „křídla“ vzal Vladimír Vaniš jen vzkvétala. Měnil se nejen repertoár kapely, ale přibývaly i nové hry, což mělo za následek zvýšení motivace

¹⁸ www.nyrananka.estranky.cz

¹⁹ Éter – v tomto smyslu chápán jako vesmírný prostor, ne prchavá kapalina

²⁰ Pořad p. Jaroslava Kopejtky poslouchala v rádiu p. Lamlová, která svému zeťovi řekla o skutečnosti, že kapela hledá trumpetisty, a tak se Filip Šlauf přidal k Nýřaňance.

²¹ „Filip byl nemocný, tak jsem šel hrát do Kramolína místo něj, a už jsem v kapele zůstal“ vypráví s úsměvem MUDr. František Šlauf.

samotných muzikantů, kteří byli rádi, že mají možnost hrát. Každý rok přibyly nové příležitosti, kde mohla kapela zahrát, a některé z nich si kapela udržuje díky spolupráci samotných organizátorů až dodnes.

Dechová kapela Nýřaňanka již v dnešní době není tradiční klasickou dechovou kapelou, neboť má velmi bohatý repertoár, a to včetně několika „modernějších“ skladeb. Do svého repertoáru postupně zařazovala skladby ze 60., 70. a 80. let, čímž si získala nové příznivce, a je tak žádána i u mladší generace. Na akce, kde kapela Nýřaňanka hraje, se tak sjíždí podívat nejen senioři, kteří mají rádi klasickou dechovou hudbu, ale i skupiny diváků o generaci mladší.

Obrázek 5: Dechová kapela Nýřaňanka, 2018

Od roku 2017 v kapele jako host působila zpěvačka Eva Šlaufová²², z Horní Břízy, která již v kapele zůstala a působí tam jako jedna ze zpěvaček společně s Vladimírou Tolarovou dodnes. Kapela tak mohla svůj repertoár obohatit i o skladby se třemi hlasy a zajistit tak „barevnější“ strukturu zvukového projevu. Postupně se do kapely přidal i bratr zpěvačky Evy Šlaufové, trumpetista Adam Šlauf, který v kapele dnes hraje příznávkou.

²² ŠLAUFOVÁ, Eva – autorka této bakalářské práce, dcera Filipa Šlaufa a vnučka MUDr. Františka Šlaufa, zpěvačka dechových kapel Kralovanka a Nýřaňanka

Velkou zkouškou pro kapelu byla koronavirová krize, která zasáhla postupně celý svět. Kapela musela ze dne na den přestat zkoušet, muzikanti se nemohli vídat, kapela nemohla hrát a všichni doufali, že se celá situace rychle uklidní a vše se vrátí do starých kolejí. Čas ovšem plynul a kapela tak nehrála s přestávkami více než rok, a to od března roku 2020 do konce roku 2021. Roku 2021 bylo postupně umožněno uvolňování některých epidemiologických opatření a kapela se tak mohla opět sejít a začít plánovat, co bude dál.

První akce po koronavirové pauze se odehrávaly venku, a to za přísných epidemiologických opatření. Bohužel kapela přišla o velké množství svých příznivců, neboť někteří z nich se naneštěstí konce krize nedožili. Návraty na pódia tak byly náročné nejen pro muzikanty nebo organizátory různých akcí, ale i pro skupiny přívrženců, kterým značně prořídly jejich řady. Někteří lidé se stále báli nemoci, která tady za poslední více než rok kolovala, a tak trvalo nemalou dobu, než se hlediště na jednotlivých kulturních akcích pomalu zaplňovala.

Kapela na základě účasti obnovených Dechovkových abeced v Kulturním domě Nýřany musela po dlouhém diskutování poupravit i organizaci Dechovkových abeced Vladimíra Vaniše, které se budou od roku 2023 konat jen čtyřikrát ročně, a to vždy jednou v každém ročním období. Z důvodu celorepublikového růstu cen se také město Nýřany rozhodlo zvýšit vstupné na tyto akce, a tak rok 2023 ukáže, zda i přes tyto nově zavedená opatření si kapela uchová své přívržence.

1.4.1 SOUČASNÉ NÁSTROJOVÉ A PERSONÁLNÍ OBSAZENÍ

Zpěvák a kapelník – Jaroslav Brabenec

Zpěvačka a manažerka – Vladimíra Tolarová

Zpěvačka – Eva Šlaufová

1. trumpeta – Ing. Aleš Jelínek

2. trumpeta – Filip Šlauf

Baryton, pozoun – František Nový

Tenor, pozoun – Ondřej Beneš

Es klarinet, saxofon – Jan Příbek

B klarinet, saxofon – Marcel Růžek

Příznávka – Adam Šlauf

Příznávka, obligátka – MUDr. František Šlauf

Tuba, baskytara – Jan Pazderník

Bicí – Luboš Bartoš

Obrázek 6: Zpěváci Dechové kapely Nýřaňanka

1.4.2 REPERTOÁR, SKLADATELÉ

Kapela hrála od svého založení velkou škálu nejrůznějších skladeb, od koncertních přes klasickou dechovou hudbu až po modernější písně. Muzikanti se vždy snažili, co nejvíce přizpůsobovat novým trendům²³, které postupně přicházely s novými etapami jednotlivých období.

²³ Trend – obecný sklon, vývojová tendence, směřování

Z počátku byla kapela rozdělena na dvě sekce, a to na malou a velkou kapelu, jednotlivé hry pak byly rozděleny dle typu akce, kde měla kapela hrát. V dnešní době však má kapela stálých třináct členů a v této sestavě chodí hrát na většinu akcí. Výjimkou jsou pak akce, kdy bohužel některý z členů kapely onemocní, nebo se nemůže z jakéhokoli důvodu hry účastnit, a tak má kapela i stálé hosty, kteří v případě těchto nečekaných situacích mohou zaskočit.

Dříve kapela hrávala hojně i pochody. V dnešní době je však takových akcí mnohem méně, a tak takovéto příležitosti přichází většinou na podnět některého z organizátorů. V rámci těchto pochodů se do repertoáru kapely zařazovaly i hymny, například hornické, či státní.

Od roku 1995 se ke klasickým dechovkovým skladbám přidávají nové a modernější skladby. Tyto skladby pro kapelu aranžují Jan Čiviš a Otto Schiffner. K dosud hraným dechovkovým rytům tak postupně přibýly country písničky i skladby předních českých zpěváků.

V současné době můžete od kapely slyšet dechovkové skladby nejrozličnějších českých skladatelů. Jsou jimi např. Jaromír Vejvoda, Karel Vacek, Karel Valdauf, Josef Bláha, Karel Hašler, Ladislav Kubeš, Jan Slabák či skladby od nýřanského rodáka Jaroslava Břejchy.

Mezi modernější repertoár kapela zařadila skladby Karla Gotta, Věry Martinové, Heleny Vondráčkové, Evy Olmerové, Yvetty Simonové, Milana Chladila, Karla Hály, Milana Drobného, Michala Tučného, Petry Černocké, Marty Kubišové, Hany Zagorové, Marie Rottrové, a dalších.

Z country sekce můžete od Dechové kapely Nýřaňanky slyšet také skladby jako Montgomery, Pampelišky, Whisky to je moje gusto (z muzikálu Limonádový Joe), a jiné.

Novinkou kapely jsou také čistě instrumentální skladby bez vokální linky, jako je Stříbrný měsíc, California blues, Yesterday, Hey Jude, Cizinec či Sentimental Journey.

Dechová kapela Nýřaňanka má také ve svém repertoáru speciální vánoční skladby, které se hrají vždy na poslední Vánoční Dechovkové abecedě, která se koná každý rok v prosinci. Do tohoto speciálně motivovaného repertoáru kapela zařadila nejen klasické koledy, které jsou upravené na míru pro dechové obsazení kapely, ale také písničky

s vánoční tematikou. Návštěvníci prosincových abeced tak mají možnost si poslechnout a společně s kapelou zazpívat například koledy: Bílé Vánoce, Purpura, Veselé Vánoce a Vždyť jsou Vánoce. Kromě těchto známých tradičních koled, pak má kapela upravené vánoční skladby jako: Až na vrcholky hor, Hallelujah a další.

1.4.3 ČASTÍ HOSTÉ

Dechová kapela Nýřaňanka často využívá i svých hostů. Tito hosté jsou velmi dobří muzikanti, na které se může kapela obrátit v případě, že na některou z akcí nemůže někdo z muzikantů Nýřaňanky. Jednou za čas se také stává, že na „záskok“ potřebuje kapela i více muzikantů najednou. Proto je vždy dobré brát muzikanty, kteří již s kapelou hráli, a pak je vzájemná spolupráce mnohem jednodušší.

Častými hosty kapely jsou:

Jan Baxa – klarinet, saxofon

Jan Hrubý – tuba, baskytara

Jaroslav Rajtmajer j. – bicí

Jiří Kodajek – trumpeta

Luboš Les – klarinet, saxofon

Martin Matas – trumpeta

Martin Švejda – tenor, baryton

Miroslav Paleček – tenor, baryton

Václav Kolský – tuba, baskytara

Václav Kuchyňka – klarinet, saxofon

Zdeněk Vachulka – trumpeta

1.5 HORNICKÝ STEJNOKROJ

K Dechové kapele Nýřaňanka se od jejího založení pojí i tradiční hornický kroj nazývaný kytle. V tomto kroji kapela hrála na všech hornických a havířských slavnostech. Tyto kroje byly muzikantům ušity na míru podle vzoru, který se používá již od roku 1945.

Hornické uniformy byly přizpůsobeny střihem vojenské uniformě. Jediné, co zůstalo stejné s původní uniformou, byla černá barva a hornický symbol. Hornický symbol tvoří zkřížená kladívka a kovové knoflíky, které jsou zdobené vyraženými kladívky.

V roce 1945 bylo navrženo několik druhů hornického stejnokroje. Černé slavnostní stejnokroje, vycházkové stejnokroje šedé barvy, tmavošedé pracovní stejnokroje a tradiční hornický stejnokroj černé barvy pro hornické hudby. Oblečení horníků bylo určeno ministerským výnosem z roku 1952. Určeny byly i příležitosti, při kterých se stejnokroj měl nosit. Mezi tyto příležitosti patřil například Den horníků²⁴.

Federální ministerstvo paliv a energetiky vydalo roku 1983 směrnice, které sjednocují typ hornického stejnokroje a určují také jednotné označení slavnostní hornické uniformy. Hornický stejnokroj, se podle těchto směrnic, skládá z blůzy zachovávající tradiční střih kytle, tedy základní střih saka. Blůza má sametový stojací límeč, límeč s cípy z pelerínu a zapíná se na devíti pozlacených knoflíčích s vyraženým hornickým znakem. Na přednicích se nacházejí šikmé sametové nášivky vykrojené do jednoho cípu a ozdobené pěti knoflíky. Černým sametem jsou pak potažené manžety²⁵ rukávů. Uprostřed horní manžety vybíhá sametový pásek s pěti knoflíky. Nárameník, který je orámovaný po obou krajích černými prýmkami, se nachází na horní části nadloktí, uprostřed jej dělí zelený pásek. Na uniformě se nachází také černé třásně, které zdobí spodní část nárameníku, jež je zakončený půlkulatým štítkem.

Označení funkce se umísťuje na nárameníku a označení příslušnosti k organizační jednotce je na štítku. Členové hornických hudeb a uměleckých souborů mají na nárameníčích zlatou lyru²⁶. Součástí stejnokroje jsou také kalhoty normálního střihu a čapka, které však Dechová kapela Nýřaňanka nevládní.

²⁴ SKALNÍKOVÁ, Olga. Pět století hornického kroje. Příbram: Hornická Příbram ve vědě a technice, 1986.

²⁵ Manžeta – zakončení rukávu, obroubení rukávu

²⁶ Lyra – strunný hudební nástroj vzhledově podobný malé harfě

V současné době muzikanti z Dechové kapely Nýřaňanka oblékají kytle pouze při příležitosti Hornických slavností v Plané u Mariánských Lázní, neboť se další z hornických a havířských tradic, kde by kapela mohla hrát oděna v hornických uniformách, již nekonají.

Obrázek 7: Hornické stejnokroje Dechové kapely Nýřaňanka

2 AKCE A PŘÍLEŽITOSTI K VYSTOUPENÍ

Dechová kapela Nýřaňanka je každoročně zvána do Plané na Hornické slavnosti. Zde vždy hraje od dvou hodin odpoledne do osmi hodin do večera. Na tuto událost se sjíždějí horníci z různých měst, a to dokonce i ze zahraničí. Pro kapelu je velikou ctí, že se této akci může pravidelně účastnit a zůstává tak věrná i své historické tradici.

Obrázek 8: Dechová kapela Nýřaňanka, Planá 2018

Dříve kapela vyrážela třeba do Stříbra na Hornické dny nebo do Mostu či do Jihlavy. Výhodou kapely bylo, že chodila i průvody, a hrávala v havířských stejnokrojích. Kapela jezdila také do Nepomuka na festivaly dechovek pořádané Bohuslavem Trojánkem. Muzikanti pravidelně hrávali v Tlučné v hasičárně. Každý rok hrávala Nýřaňanka také na pouti v Hněvnicích²⁷. Poté, co se tam však změnil starosta, již o dechovku neprojevíli zájem.

²⁷ Hněvnice – obec nedaleko Heřmanovy Huti a Nýřan

Jednou z největších akcí kapely Nýřaňanka byla roku 2001 oslava narozenin inženýra Vladimíra Jandy, který byl otcem Vladimíry Tolarové a v kapele hrál na tubu.

V dnešní době si kapela vybírá koncerty i dle časové náročnosti, např. již nepřijímá pozvání na plesy, jako tomu bylo dříve.

Roku 2010 a 2011 se kapela zúčastnila ankety muzikantů regionu Plzeňského deníku. Anketa vzbudila obrovský ohlas. Do redakce dorazilo dva tisíce hlasovacích lístků. Nýřaňanku zvolilo za nejlepší kapelu Plzeňska více než pět set čtenářů. Na druhém místě se umístila Malá partička Járy Brabence a třetí místo obhájila zpěvačka Nýřaňanky Vladimíra Tolarová. Vítězové získali od deníku certifikáty potvrzující výhru v anketě a také poukázku na sud piva Gambrinus. O sud Gambrinusu se pak kapela podělila se svými fanoušky na zimní Dechovkové abecedě.

Nýřaňanka si uchovává taktéž tradici některých akcí, vždy vše záleží na organizátorech či na vedení daných měst, ale kapela je vždy velmi ráda, když má příležitost si někde zahrát. Mezi tyto pravidelné akce v současné době patří: Pouť a Slavnosti obce Pňovany, Hornické slavnosti Planá u Mariánských lázní, koncert Area Bory Plzeň, Den Města Nýřany, Slavnosti obce Tlustice, Slavnosti města Touškov, Slavnosti města Všeruby, a další.

Kapela občas hraje i na soukromých akcích, které nebývají přístupné veřejnosti. Ovšem i tyto akce pro kapelu velmi znamenají a muzikanti jsou rádi, že mají možnost hrát i při takovýchto příležitostech, které přinášejí zpestření do muzikantského života.

2.1 DECHOVKOVÁ ABECEDA VLADIMÍRA VANIŠE

Manažerskou štafetu převzala po smrti Vladimíra Vaniše zpěvačka Vladimíra Tolarová, navázala na jeho kontakty a zajistila, aby Nýřaňanka mohla dále aktivně hrát, jako když byl Vladimír Vaniš naživu.

Dechovkové abecedy probíhaly vždy jeden den v měsíci. Nové manažerce se podařilo od města Nýřany získat dotace²⁸ na chod Dechovkové abecedy, aby mohla dále probíhat. Finanční částka byla vždy na celý rok. Město Nýřany se s kapelou domluvilo na množství konaných kulturních akcí za daný rok, a dle tohoto finančního plánu se pozvaly kapely na Dechovkovou abecedu Vladimíra Vaniše. Někdy byla pozvána dražší dechovka, například známější a profesionálnější z Moravy, jindy jsou hosty amatérské dechovky z okolí.

Na Dechovkové abecedy Vladimíra Vaniše se sjížděli milovníci dechovky a taneční hudby i z Mariánských Lázní, z Hořovic, z Holýšova, z Prahy nebo ze Staňkova, protože se jim abecedy líbily a měli možnost vidět i profesionální kapely, které hrály před samotnou Dechovou kapelou Nýřaňanka.

Návštěvníci Dechovkových abeced byli rádi, že každá z pořádaných akcí se lišila nejen svým programem, každý měsíc však mohli slyšet i jiné dechové kapely. Navíc výše vstupného na tyto akce byla velice příznivá.

Obrázek 9: Dechová kapela Nýřaňanka, Kulturní dům Nýřany

²⁸ Dotace – peněžní prostředky státního rozpočtu

Poslední prosincová Dechovková abeceda Vladimíra Vaniše roku 2012 byla věnována 80. výročí založení Dechové kapely Nýřaňanky. Konala se opět v Kulturním domě Nýřany a na programu byla Nýřaňanka a křest druhého alba, které nese název „Nýřaňanka – 80 let“. Dechové kapele přijeli poblahopřát redaktoři z Plzeňského deníku, ale také pan Jaroslav Kopejtko, který byl redaktorem Českého rozhlasu Plzeň, přijeli také nýřanské fanynky a mnoho dalších.

Dechovkové abecedy pravidelně probíhaly přibližně desetkrát ročně až do roku 2020, kdy bylo bohužel konání těchto akcí zakázáno, z důvodu koronavirové krize. Po více než roční pauze se kapela pokusila Dechovkové abecedy Vladimíra Vaniše znovu obnovit. Akce se konaly ve venkovních prostorách, kde byly tyto akce postupně povoleny, avšak za přísných epidemiologických podmínek. Postupem času se kulturní akce mohly opět pořádat v plné míře, a tak se Dechovkové abecedy mohly konat stejně tak, jako probíhaly dříve.

Bohužel zájem společnosti o tento typ zábavy z různých důvodů značně poklesl a na Dechovkové abecedy chodilo mnohem méně návštěvníků než dříve. Proto musela kapela na konci roku 2022 udělat závažné rozhodnutí o snížení počtu konaných Dechovkových abeced za daný rok. Na rok 2023 jsou tak plánované pouze čtyři Dechovkové abecedy Vladimíra Vaniše.

Na první jarní Dechovkovou abecedu Vladimíra Vaniše roku 2023 přijala pozvání Dechová kapela Kralovanka z Kralovic, vedená kapelníkem Pavlem Sakem, ve které mimo jiné působí také zpěvačka Nýřaňanky Eva Šlaufová, která tak svým zpěvem společně s oběma kapelami provede diváky celým večerem. Tato Dechovková abeceda se bude již tradičně konat v SKC²⁹ Nýřany dne 15.dubna 2023 od 17. hodiny odpoledne do 22. hodiny večerní.

²⁹ SKC Nýřany – zkratka pro Kulturní dům Nýřany

2.2 NAHRÁVÁNÍ CD

Nahrání oficiálně prvního alba Dechové kapely Nýřaňanka bylo velkým přáním Vladimíra Vaniše, který jej měl v plánu celé financovat, bohužel se tohoto alba již nedočkal. Manažerka Vladimíra Tolarová tak požádala město Nýřany, zda by na nahrání CD nepřispělo, neboť to není laciná záležitost. Město Nýřany žádosti vyhovělo. Nýřaňanka tak v březnu roku 2009 mohla zahájit nahrávání svého prvního alba, které pojmenovala „U našeho lesíčka“. Název alba byl vybrán podle písně, kterou napsal dlouholetý člen kapely pan Josef Brejcha.

Nahrávání CD však bylo poněkud zdlouhavé. Nahrávalo se ve studiu Českého rozhlasu Plzeň za přítomnosti hudebního režiséra Jaroslava Kopejtky. Probíhalo to vždy tak, že se jednou v měsíci od pěti hodin nahrál základ muziky. To trvalo zhruba do deseti hodin. Celý natočený materiál se poté ještě zpracovával. Zpěváci Jaroslav Brabenec a Vladimíra Tolarová nahrávali až po kapele, a tak často odjížděli z nahrávacího studia až v jednu hodinu v noci. Na jednu nahrávací frekvenci se natočily maximálně dvě písně. Zpěváci odzpívali písničku, pak za nimi přišli do studia z režie a řekli jim, že s nimi není žádná práce, a že neví, co s nimi budou dělat. Zpěváci byli hotoví opravdu brzy, i přesto tam však byli od dvou hodin odpoledne do jedné hodiny v noci.

Nahrávání bylo velice pestré. Muzikanti si mysleli, že bude vše dobré, ale teprve ve studiu zjistili, jak náročné to ve skutečnosti bude. Nástroje neladily, buben byl špatný, klarinety se musely vyměnit, protože jinak by se nenatočilo vůbec nic. Ve výsledku si to však všichni muzikanti užívali, a pak jen čekali, jak to celé dopadne.

Po natočení prvního CD byly oba zpěváci pochváleni za svoji sezpívanost, dobrou výslovnost i duševní souhru. První album vyšlo u společnosti „ADK–Prague“ začátkem prosince roku 2009. Pan Jiří Bastián, fotograf z Nýřan, se postaral o návrh bookletu³⁰. Album bylo vydáno v počtu sedmi set desek. Většina desek byla prodána a některé byly rozdány mezi muzikanty Nýřaňanky. O album byl velký zájem, manažerka Vladimíře Tolarové psali až z Písku, z Karlových Varů nebo ze Středočeského kraje.

³⁰ Booklet – malá knížka, brožurka či příručka

Album bylo pokřtěno na první lednové Dechovkové abecedě Vladimíra Vaniše roku 2010. Slavnostní Dechovkové abecedy se zúčastnil tehdejší starosta města Nýřan Ing. Jiří Davídek. Za „kmotry“ byli vybráni dlouholetý kapelník Nýřaňanky Bohumil Jung a dcera Josefa Brejchy. Album bylo věnováno památce Vladimíra Vaniše a Josefa Brejchy.

Kapela Nýřaňanka se po svých zkušenostech s nahráváním prvního CD rozhodla své druhé album nahrát jiným způsobem. Domluvila se s panem Jaroslavem Kopejtkem, redaktorem Českého rozhlasu Plzeň, že pro nahrávání budou vyčleněny vždy dva dny v měsíci, a to pouze pro nástroje. Zpěv bude nahrán později. S nahráváním se začalo dne 14. května roku 2012 a bylo dokončeno na konci září roku 2012. Druhé album bylo pokřtěno na poslední prosincové Dechovkové abecedě Vladimíra Vaniše dne 8. prosince roku 2012 v Kulturním domě Nýřany při příležitosti 80. výročí založení Dechové kapely Nýřaňanky. Druhé album bylo taktéž vydáno společností „ADK-Prague“ a zájem byl přibližně stejný jako o první vydané album. Celé album neslo název: Nýřaňanka – 80 let

První CD³¹: Nýřaňanka – U našeho lesíčka, obsahuje 15 skladeb

Druhé CD³²: Nýřaňanka – 80 let, obsahuje 15 skladeb

³¹ Booklet prvního CD, příloha 1 a 2

³² Booklet druhého CD, příloha 3 a 4

2.3 AKCE ZAHRADA

Akce zahrada se poprvé konala v roce 2017. Jedná se o neoficiální akci kapely, která se koná každý rok na zahradě manažerky a zpěvačky Vladimíry Tolarové v Tlučné. Na této akci se scházejí muzikanti, někteří příbuzní kapely a sousedé z okolních zahrad. Tato akce se koná pouze za hezkého počasí, neboť se koná venku a k dispozici je pouze malý zahradní altánek. V tomto zahradním altánku se vždy rozprostírá plný stůl nejrůznějších pochutin, od sladkého po slané. Každý z muzikantů přinese něco malého na společný stůl, a tak se stůl vždy velmi rychle naplní, a je z čeho si vybírat. Kapela na tuto akci vždy objedná celý sud piva, Šlaufovi dovezou pípu, a vždy jeden z jejich rodiny čepuje pivo.

Kolem čtvrté hodiny odpoledne, poté co se sejdou všichni muzikanti, se mezi altánem a bazénem postaví notové stojánky a muzikanti začnou hrát. Po celou dobu hraní vždy jeden ze zúčastněných obstarává udírnu, ve které se připravují klobásy nebo nějaké uzené maso, které pak všichni společně kolem šesté hodiny povečeří.

Obrázek 10: Dechová kapela Nýřaňanka, Akce zahrada

Celá akce se koná až do pozdních večerních hodin. Muzikanti vždy hrají do té doby, dokud vidí na noty. Poté, co se setmí, se hrají jen známé skladby, pro pobavení nebo skladby na přání osazenstva, které se v průběhu celého odpoledne nehrály.

Po celou dobu trvání akce se pravidelně popíjí, a tak na této akci bývá vždy velmi veselo. Každý rok si každý ze zúčastněných odnáší ty nejhezčí či nejbláznivější vzpomínky. Jednou z nejvtipnějších a nejbláznivějších vzpomínek je počínání našich dvou „herců“ Ondřeje Beneše a Aleše Jelínka, kteří před ukončením jedné z těchto akcí skočili i se svými nástroji do manažerčina bazénu.

Myslím, že na tuto skvělou událost nikdo z přítomných nikdy nezapomene, a není divu, že se na ni každý rok všichni velmi těší. Každý rok si kapela tradičně připomene i nečekaný bazénový výstup a všechny to vždy velice pobaví. Myslím si, že jediný, kdo má z této akce občas obavy je pořadající manažerka, která nikdy dopředu neví, co se může během celého odpoledne všechno stát.

2.4 ZÍSKANÉ OCENĚNÍ

V červnu roku 2022 se na Krajském úřadě v Plzni uskutečnil čtvrtý Den památek a lidové kultury Plzeňského kraje, který byl přesunut z důvodu pandemické situace z prosince roku 2021. V rámci tohoto slavnostního setkání si kapela Nýřaňanka společně s dalšími třemi kapelami převzala ocenění Památka plzeňského kraje, jako nositel nemateriálního kulturního dědictví Plzeňského kraje za rok 2021. Za Hornickou dechovou kapelu Nýřaňanka převzal z rukou hejtmana Plzeňského kraje Rudolfa Špotáka ocenění kapelník Jaroslav Brabenec.

Slavnostně certifikovaní a zapsaní do seznamu nemateriálních statků tradiční lidové kultury Plzeňského kraje za rok 2021 byli zástupci čtyř dechových kapel. Ocenění nositelé nemateriálního kulturního dědictví Plzeňského kraje Dechová hudba převzali:

kapelník hornické³³ Dechové kapely Nýřaňanka Jaroslav Brabenec,

kapelník Dechové kapely Kralovanka Pavel Sak,

kapelník Úhlavanky, pošumavské dechovky z Klatov Jan Červený,

ředitel příspěvkové organizace SIRKUS³⁴, Karel Sedlecký a kapelník Solovačky, dechového a tanečního orchestru ze Sušice Václav Dušek.

³³ Hornické – přívlástek vycházející z historie kapely

³⁴ SIRKUS – Sušické kulturní centrum

3 PAMĚTNÍCI KAPELY

Tato část je věnována osobnostem, kteří v kapele dlouhodobě působili. Mezi tyto osobnosti je zařazen i současný kapelník a zpěvák kapely Jaroslav Brabenec, který je součástí kapely nejdéle ze všech současných muzikantů.

3.1 VLASTISLAV BAXA (*13.3.1929, †22.11.2022)

Klarinetista a saxofonista Dechové kapely Nýřaňanka. Narodil se dne 13.března 1929 v Kamenném Újezdu³⁵. Jeho prvním nástrojem byl klarinet, na který ho učil v té době výborný klarinetista Josef Váchal, taktéž rodák z Kamenného Újezdu. Vlastislav Baxa hrál s Hornickou kapelou Václava Grůbera poprvé roku 1946. Do kapely jej přivedl jeho otec Rudolf Baxa, který v kapele působil. V roce 1949 hrál i v kapele otce Václava Grůbera, která byla sestavena z nýřanských muzikantů a muzikantů z blízkého okolí, tato kapela hrávala nejčastěji v Uhercích.

V Hornické kapele hrál Vlastislav Baxa do roku 1950, kdy odchází na vojnu do Stříbra. Zde hrával s vojenskou kapelou pana Pokorného. Po vojně se vrací zpět, nikoli však do dechovky. Nachází svou novou zálibu ve hře na saxofon a svou dovednost rozvíjí v tanečním orchestru Josefa Brejchy v Nýřanech. I přes své působení v tanečním orchestru však Vlastislav Baxa stále vypomáhá Hornické kapele, i přesto, že je velmi časově vytížen. V orchestru Jaroslava Brejchy pak působí až do roku 1995, kdy svou působnost přesouvá natrvalo do Staročeské dechovky Nýřaňanky.

Vlastislav Baxa zůstává v kapele téměř do konce svého života, kdy společně s Ottou Schiffnerem obstarává sekci klarinetů a saxofonů nejen v kapele Nýřaňanka, ale taktéž v Kapele 35. pěšího pluku Plzeň. I přes skutečnost, že musel z určitých důvodů svou působnost v kapele Nýřaňanka postupně přerušit, jí však stále zůstal věrný a navštěvoval kapelu na různých akcích alespoň v pozici diváka. Kapele pak dne 22. listopadu 2022 přišla zpráva o úmrtí výborného a vždy pozitivně naladěného klarinetisty Vlastislava Baxy.

³⁵ Kamenný Újezd – vesnice sousedící s městem Nýřany

3.2 KAREL SAITZ (*5.2.1934)

Rodák ze Zbůchu, narozen dne 5. února 1934. Ve městě Nýřany však žije již od dětství. Prvním nástrojem, na který se učil hrát ještě za války³⁶, byl akordeon. Na akordeon se začal učit hrát asi v osmi letech u p. Šefla, který později působil i na postu šéfdirigenta orchestru v Mariánských Lázních, v Kyšicích i v dalších městech. V dětství Karel Saitz táhl akordeon vždy za sebou na vozíčku, protože byl na něj moc těžký. Často si musel vzít pomocníka, aby se se svým nástrojem dopravil tam, kam zrovna potřeboval.

V Nýřanech fungovaly při základní škole pěvecké a hudební sbory. Jeden takový navštěvoval v mládí i Karel Saitz. Tento sbor vedl profesor Janeček z Plzně, který působil v Nýřanském chlapeckém sboru jako dirigent. Spolu s ním vedli děti i p. Skala a p. Šídlo. Tento sbor zkoušel společně se školním orchestrem ve školní tělocvičně. Nýřanský chlapecký sbor se společně se Zpěváčky³⁷ účastnil nejrůznějších soutěží, například v Praze nebo v Ostravě.

Roku 1948 vyměnil Karel Saitz akordeon za lesní roh, na který jej učil samotný Václav Grůber, který již od roku 1932 vedl Dechovou kapelu Nýřaňanku. I v učení se nadále věnoval hře na lesní roh, a to i roku 1949, kdy působil v učňovské kapele ETD³⁸.

Do kapely Nýřaňanky přichází Karel Saitz v 50. letech minulého století, ovšem ne jako hráč na lesní roh, ale jako hráč na es trubku. Zpočátku chodilo přibližně šestnáct až sedmnáct muzikantů a nejčastěji hrály na pohřebch. Postupem času však muzikantů výrazně ubývalo, a tak mívala kapela občas problém dát dohromady deset až jedenáct lidí, kteří by šli na pohřeb zahrát. Na pohřby společně s pohřebními průvody se chodilo hrát již od roku 1948 a postupně tak vznikala určitá tradice.

„To víš, dneska se jede na zábavy autem nebo autobusem. Tenkrát však pro nás přijeli třeba s traktorem. Korba byla vystlaná slámou, aby to nebylo tak tvrdé, ale to bylo vše.“
Vypráví s úsměvem Karel Saitz.

S kapelou navštívil Karel Saitz také východní Německo a Lipsko. Tam se však hrála pouze dechová hudba, a to jak k tanci, tak k poslechu. Tenkrát se v těchto městech

³⁶ Za války – byla myšlena druhá světová válka

³⁷ Zpěváčci – dětský pěvecký sbor působící při Nýřanské škole, fungoval ve 20. století

³⁸ ETD – Elektrotechnická škola Doudlevice

organizoval pořad, kdy tam takových kapel jako byla Nýřaňanka pozvali více, a mezi kapelami se vždy konala vystoupení nejrůznějších skupin. Ve výsledku se z těchto akcí stávaly jakési estrády. Koncerty probíhaly vždy odpoledne, muzikanti tam pak spali, a poté si společně dali snídani a oběd a odjelo se domů.

Karel Saitz působil v kapele jako trumpetista, na pozici příznávek společně s Václavem Koenigsmarkem až do roku 2021, kdy jejich působení přerušila koronavirová krize. Ani jeden z nich se již do kapely ze zdravotních důvodů nevrátil.

3.3 OTTO SCHIFFNER (*4.10.1936)

Narozen 4. října 1936 v Merklíně. Společně s rodiči žil již od dětství v Blatnici u Nýřan. Jeho prvním nástrojem, na který se v roce 1946 začal učit hrát, byly housle. Na ty jej tenkrát učil tři roky učitel, který navštěvoval hudební školu Bedřicha Smetany v Plzni. Postupně se naučil od svého otce hrát i na kytaru.

Jednoho dne mu byl věnován starší klarinet po muzikantovi z Blatnice. Sám se na něj začal učit a hraje na něj dodnes ve svých kapelách. Ke klarinetu si ještě přidal saxofon, na který hrál například i v Malé partičce Járy Brabence.

„Na klarinet a saxofon jsem se učil sám. Myslím si, že z klarinetu na saxofon je to jednoduché. Obráceně je to mnohem horší,“ tvrdí Otto Schiffner³⁹.

Členové vojenské muziky založili kapelu, do které potřebovali bubeníka znalého not, a tak Otto Schiffner získal své první angažmá v kapele. Poprvé se jako bubeník představil na mikulášské zábavě v Blatnici roku 1952.

V blatnické dechovce Ladislava Lauba, která čítala kolem třiceti členů, začal poprvé s aranžováním. Zpočátku to byly jen jednoduché skladby, které dobře znal, neboť v kapele již působil přibližně čtyři roky jako klarinetista.

V dřívějších letech se konaly akce, které havíři nazývali jako „výlety“. V Nýřanech a ve Zbůchu byla šachta, a tak se udělal například výlet na Konkordii. To se došlo na dané místo a tam se hrálo. Často tam byly postavené i stánky. Podobné akce se také konaly například v Mexickém lese, kde hrály hlavně velké dechovky.

Otto Schiffner získává roku 1964 své první oprávnění, aby si mohl založit a vést vlastní kapelu. Zkouška se skládala především z teorie. Zpočátku o tuto zkoušku neměl zájem. Mezi uchazeči však byl jeden mladý muž, který se bál, aby zkoušku udělal, neboť již kapelu měl a zkoušky potřeboval. Otto Schiffner se tedy rozhodl, že půjde s ním, aby se tolik nebál, a nakonec zkoušky úspěšně složili oba.

Roku 1970 doplnil svoje osvědčení kurzem pro aranžmá skladeb. Tento kurz pořádal okresní osvětový dům Plzeň sever a vedl jej major⁴⁰ Praveček od vojenské muziky. Celý kurz

³⁹ Schiffner, Otto. Nýřany

⁴⁰ Major – vojenská hodnost

trval přibližně půl roku, a v jeho průběhu bylo možné se naučit hrát i na jiné nástroje, které nebyly v té době úplně typické, například lesní roh, pozoun, hoboj nebo flétna.

V průběhu své působnosti aranžoval tak, že vždy obdržel nahrávku od konkrétní kapely na kazetě nebo na disku, a z té poté pouhým poslechem postupně přepisoval part pro každý nástroj v dané kapele zvlášť.

Díky své známosti s tehdejšími kapelníky, kterým byl Václav Grüber, začal postupně spolupracovat i s kapelou Nýřaňanka. Stejně jako Jaroslav Brabenec nastoupil také do Táflíkova Nonetu, který později převzal. S touto kapelou hrávali v „Táflíkově kulturním domě“, který původně pomáhal stavět i sám Otto Schiffner. Kapela Táflíkův Nonet hrála každou neděli, takzvané čaje. Diváci, kteří se přišli podívat stávali i dvouhodinové fronty, aby dostali své místo. Kapela se snažila svůj repertoár přizpůsobit tak, aby se lidem hrané skladby co nejvíce líbily. Proto Otto Schiffner aranžoval i hity z německé hitparády, nebo české hity, jako byly „Mám malý stan“, „V kotvě“ nebo „Na zítřek“. Kapela všechny skladby po zaranžování hrála hned a posluchačů bylo opravdu velké množství. Nonet hrál až do roku 1978, kdy bohužel došlo k rozpadu kapely a muzikanti se rozešli.

Po rozpadu Nonetu hrával asi deset let v kapele Esox v Holýšově, nedaleko Nýřan. Otto Schiffner ji později, i díky svému získanému oprávnění, sám vedl.

Kolem roku 2012 působil jako žádaný muzikant ve třech různých kapelách. V Dechové kapele Nýřaňanka jako klarinetista, saxofonista a aranžér. Do současnosti pro kapelu sepsal přibližně osmdesát skladeb, a to nejen lidových, ale i populárních. Mezi tyto skladby se řadí například „Krásné chvíle“, „Sentimentální“, „My dva a čas“, „Vánoce, Vánoce přicházejí“ a mnoho dalších. Dále působil v Malé partičce Járy Brabence, kde hrál na saxofon. Kapela vystupovala vždy jednu neděli v měsíci v Kulturním domě Nýřany. Kromě těchto dvou kapel působil ještě v Kapele 35. pěšího pluku Plzeň, kde začínal jako záskok za tehdejšího bubeníka. Také pro Kapelu 35. pěšího pluku Plzeň aranžuje skladby.

3.4 JAROSLAV BRABENEC (*23.10.1944)

Jaroslav Brabenec je zpěvákem Dechové kapely Nýřaňanka. Narodil se dne 23. října 1944 v Plzni. Rodina po válce⁴¹ Plzeň opustila a přestěhovala se do Přehýšova nedaleko Nýřan. Za muzikou chodil vždy z Přehýšova do Nýřan a později se v Nýřanech i oženil. Jeho prvními nástroji, na které hrál byly akordeon a bicí. Na vše se učil sám, neboť byl ze tří dětí a jeho rodina si nemohla dovolit žádného hudebního učitele.

Roku 1959 nastupuje do učení do fabriky Tesla v Heřmanově Huti⁴², kde se poprvé setkává i s učňovskou kapelou. Tuto kapelu vedl p. Faktor, který hrál i v divadle J. K. Tyla a měl také svoji dětskou kapelu. Po vyučení v roce 1963 odchází Jaroslav Brabenec na vojnu. Zde nastoupil do vojenské kapely jako bubeník a zpěvák. Kapela, která nesla název „Kosmos 63“, v té době náhodou sháněla schopného a zapáleného bubeníka, a tak se tohoto postu hned nadšeně ujal.

Po ukončení vojenského výcviku se vrací zpět do Nýřan. V Nýřanech začal navštěvovat orchestr Bohumila Junga, který zde v té době působil, a začal v něm hrát na bicí a zpívat. V průběhu svého účinkování v orchestru Bohumila Junga vypomáhá i v kapele Nonet Tesla. V Tesláckém Nonetu, který hrával v Kulturním domě Tesla⁴³, působil nastálo od roku 1966 až do roku 1972.

„Stárli jsme a stárli, a já i přesto, že bych na to určitě měl, tak jsem se prostě nechtěl učit ty nové písničky, kdy tady ten „bigbeat“⁴⁴ a Swing⁴⁵ válcovali tehdejší taneční muziku, a tak jsem i s pár dalšími lidmi přešel nakonec do Nýřaňanky.“, vzpomíná na léta v Tesláckém Nonetu Jaroslav Brabenec⁴⁶.

Do Hornické kapely Václava Grůbera tak nastupuje roku 1969, kdy přichází i s několika dalšími kamarády z Tesláckého Nonetu, kam ale stále ještě chodíval vypomáhat. Z počátku bylo v dechové kapele na čtyřicet muzikantů, kteří ale postupně stárli a odcházeli, a nakonec zbylo pouze čtrnáct muzikantů. Proto vznikla malá čtrnáctičlenná dechová kapela.

⁴¹ Po válce – myšlena druhá světová válka

⁴² Heřmanova Huť – obec nedaleko města Nýřany

⁴³ Kulturní dům Tesla – bývalý Kulturní dům, nacházející se v „dolních“ Nýřanech, dnes je v něm zařízena hospoda a restaurace

⁴⁴ Bigbeat – hudební styl, který výrazně ovlivňuje mladou generaci od poloviny 60.let 20.století

⁴⁵ Swing – jazzový „houpavý“ styl utvářející se od konce 20.let 20.století

⁴⁶ BRABENEC, Jaroslav. Nýřany, 15.3.2023

Společně s dechovou kapelou mohli muzikanti prožít velké množství zážitků, a to nejen z koncertů a festivalů, ale i z dalších akcí.

„Dnes už to bohužel není takové jako dříve, kdy v kapele byla většina starších muzikantů a prováděly se takové různé srandy. Například si pamatuji kamaráda, který hrál chodícího kominíka s koštětem. To byla taková hra, kdy on někam jde a za ním chodí dlouhá řada lidí, kteří dělají vše, co udělá právě vybraný kominík. Ten jde vpředu a vede celého „hada“. Kominík například podlehl stůl, a tak dále. Jednou jsme však hráli ve Vochově a klarinetista Rudla Šefčík vedl kominíka s koštětem. Otevřel okno na jevišti, a že skočí do zahrady, jenže ona tam pod tím oknem byla hromada cihel, a tak on skočil, protože o tom nevěděl, a pak jen křičel: „Neskákat, neskákat.“ Jo, to byl tenkrát pěkně potlučený, ale byl to moc pěkný a povedený zážitek, akorát jsme trnuli strachy, aby byl v pořádku.“ S úsměvem vzpomíná Jaroslav Brabenec.

Společně s Ottou Schiffnerem zakládá roku 1995 „Malou partičku Járy Brabence“, která hrála vždy jeden den v měsíci v Kavárně⁴⁷ Kulturního domu Nýřany. Nástrojové obsazení této kapely bylo: bicí, saxofon a klávesy. Jaroslav Brabenec v této kapele zastával funkci bubeníka a zpěváka. V současné době je však zpěvákem a kapelníkem Dechové kapely Nýřaňanka, kde společně s ním zpívají Vladimíra Tolarová a Eva Šlaufová.

⁴⁷ Kavárna – předsálí Kulturního domu Nýřany

4 ROZHOVORY SE ČLENY KAPELY

Rozhovory se členy kapely se odehrávaly v průběhu středečních zkoušek kapely ve dnech 1.3. a 15.3. 2023. Rozhovory vedla zpěvačka kapely Eva Šlaufová v prostorách SKC Nýřany⁴⁸. Z důvodu neočekávaných personálních změn v kapele, které se odehrály během posledních měsíců, jsou uvedeny pouze rozhovory s vybranými muzikanty, kteří v kapele nadále působí.

4.1 ROZHOVOR S MANAŽERKOU A ZPĚVAČKOU VLADIMÍROU TOLAROVOU

Co tě vedlo k dechové hudbě? Měla jsi v rodině někoho, kdo se jí věnoval?

Ano, měla jsem tatínka, který hrál na tubu a jezdil hrát do kapely z Heřmanovy Hutě. Jejich zpěvačka měla nějaké problémy s hlasivkami, tak se mě zeptali, zda bych to s nimi nechtěla zkusit. Začala jsem tam tedy chodit. V Heřmance mě slyšel zpívat kapelník z lidušky v Nýřanech Jaroslav Hadrava, který tam chodil vypomáhat, a nabídl mi, ať jdu zpívat také k němu. V Nýřanech jsem tedy začala společně s Gabrielou Rýdlovou zpívat v Hadravance.

Jezdila jsi už jako malá po různých akcích?

Ne, nejezdila, až když jsem byla starší.

Jak ses stala členkou Nýřaňanky?

Při jednom z našich vystoupení s Hadravankou nás slyšeli muzikanti z Nýřaňanky, ze které odešla Vlasta Maxová. V Nýřaňance působil i Jarda Brabenec, který byl zrovna po rekonvalescenci, a zpívat už nechtěl, a tak sháněli zpěvačky. Když jsme tedy s Gábinou začaly zpívat zároveň v Nýřaňance, zkusil to s námi i Jarda, a tím jsme ho přilákaly zpět. Hry nebyly, a tak jsme s Gábinou stíhaly střídat i kapely. Ze zdravotních důvodů pak musela Gábina skončit, a tak jsme si s Jadou zbyli.

⁴⁸ SKC Nýřany – zkratka pro Kulturní dům Nýřany

Jakým způsobem probíhaly zkoušky?

S Nýřaňankou se zkoušelo tady v kulturáku téměř každý týden, protože se pánové těšili, až vypadnou z domova a budou si moci dát nějaké panáky, a také je to bavilo.

V kolika letech jsi začínala?

V Heřmance jsem začínala, když mým holkám bylo 5 let, takže v roce 1992. A v Nýřaňance jsem začala asi ve čtyřiceti letech roku 1996, když prodělal Jaroslav ten infarkt, on ti to řekne přesněji.

Vzdělávala ses hudebně i jinak, nebo jsi samouk? Na co všechno ses učila?

Jeden rok na gymnáziu jsem chodila na hodiny zpěvu a jinak jsem hrála sedm let na klavír.

Co tě táhlo do západních Čech, je něco, co tě sem nalákalo nebo ses tady narodila?

Já jsem se tady narodila, a už jsem tu zůstala.

Máš nějaké jiné oblíbené žánry, nebo se věnuješ i něčemu jinému než dechovce? Co si myslíš, že tě drží u dechovky?

Samozřejmě mám moc ráda i taneční muziku, popík, 60.–80.léta, co hrajeme a zpíváme také v Nýřaňance.

Lákalo by tě být součástí i jinak zaměřených kapel?

Normálního klasického tanečáku stoprocentně, kapely v jiných směrech pak asi ne.

Je náročné vést kapelu po stránce organizačních záležitostí?

Je to velmi náročné a to časově, fyzicky i psychicky.

Čeho si v souvislosti s Nýřaňankou nejvíce vážíš?

Já si vážím toho, že když jsem začínala, tak to byla spíše pohřební a hornická kapela, kde se hrála převážně klasická dechovka. Bylo velmi málo her a nestálo to za nic. Poté, co to pod křídla vzal Vladimír Vaniš, tak se to začalo trochu zlepšovat. K velkému zlepšení došlo, když to položil kapelník Bohouš Jung, a převzal to asi na rok Aleš, který z toho měl tedy spíš srandu. A pak to převzal Jarda a já jsem mu do toho začala kecat. Poté, co zemřel i Vláďa, tak jsem manažerování kapely převzala já. Jsem pyšná na to, že ta kapela se vyšvihla na takovou úroveň, že se za ni nemusím vůbec stydět, a za to jsem moc vděčná. Také jsem ráda, že se mi podařilo do kapely přilákat i mladé kluky a že se tím omladila kapela. A je to hodně znát.

Myslíš si, že má dechová hudba šanci se udržet i do budoucnosti?

Špičková dechová hudba asi ano. V určitých oblastech jako na Moravě, na Domažlicku asi také, ale na Plzeňsku nevím, tady už to delší dobu skomírá. Bohužel tento typ hudby už se neseťkává s ohlasy mezi mladší generací, a tak těžko říci, jak to bude pokračovat. Na zábavách je to asi každému jedno, když jsou lidé v náladě, tak si zazpívají i takové ty známé odrhovačky, ale vyhledávat tento typ hudby asi mladší generace nebude.

4.2 ROZHOVOR S TRUMPETISTOU ING. ALEŠEM JELÍNKEM

Co tě vedlo k dechové hudbě? Měl jsi v rodině někoho, kdo se jí věnoval?

Ne, dechové hudbě mě nevedl nikdo z rodiny. V dechové kapele hraji od doby, kdy jsem začal hrát na trumpetu.

Jezdil jsi už jako malý po různých akcích?

Ano, od deseti let hraji v kapelách, baví mě to, ale už mě to pomalu unavuje.

Jak ses stal členem Nýřaňanky?

Já jsem původem z Nýřan, takže jsem se do Nýřaňanky dostal z Lidové školy umění v Nýřanech.

Jakým způsobem probíhaly zkoušky?

Většinou to odpovídalo vedení daného kapelníka, a protože jsem jich tady zažil několik, tak těch systémů zkoušek bylo hodně. Já jsem zvládal všechny systémy, takže mě bylo jedno, jak to vlastně probíhá.

V kolika letech si začínal?

V Nýřaňance jsem začal hrát v deseti letech.

Vzdělával ses hudebně i jinak, nebo jsi samouk? Na co všechno ses učil?

Já jsem začínal v šesti letech na housle. Pak se zde objevil učitel na dechové nástroje, který mi nabídl hru na trumpetu, tak jsem to v deseti letech přijal.

Co tě táhlo do západních Čech, je něco, co tě sem nalákalo nebo ses tady narodil?

Já jsem si dovedl představit žít i jinde, ale tady jsem se narodil, pak studoval, získal zaměstnání a už jsem tu zůstal. Takže se dá říci, že se odehrál nějaký sled životních událostí, který zapříčinil to, že jsem zůstal tady.

Máš nějaké jiné oblíbené žánry, nebo se věnuješ i něčemu jinému než dechovce? Co si myslíš, že tě drží u dechovky?

Ano, momentálně se věnujeme Ska⁴⁹ folkloru. To je velice progresivní muzika a sklízíme velké úspěchy. U dechovky mě pak drží tradice, historie, povinnost a výhružky manažerky Vladky.

Lákalo by tě být součástí i jinak zaměřených kapel kromě těch, ve kterých již působíš?

Asi ne, protože na to nemám čas.

Čeho si v souvislosti s Nýřaňankou nejvíce vážíš?

Asi že mohu hrát tu dechovku.

Myslíš si, že má dechová hudba šanci se udržet i do budoucnosti?

Určitě ano. Otázkou je, zda tady u nás v okolí Nýřan, protože tady moc nástupců není. Věřím ale, že někde se určitě udrží.

Jaké pro tebe bylo převzít kapelu po panu kapelníkovi Jungovi?

To byla spíše taková povinnost to převzít, aby se to nerozpadlo. Moje nároky však byly tak vysoké, že jsem to musel později předat méně náročným kapelníkům.

⁴⁹ Ska – hudební žánr obsahující prvky jazzu a punku, vyvinul se na Jamajce koncem 50.let

4.3 ROZHOVOR S POZOUNISTOU A BASKŘÍDLISTOU ONDŘEJEM BENEŠEM

Co tě vedlo k dechové hudbě? Měl jsi v rodině někoho, kdo se jí věnoval?

Ne neměl. Netuším, co mě k tomu vedlo. Vždy jsem chtěl hrát na dechový nástroj.

Jezdil jsi už jako malý po různých akcích?

Ne, poprvé jsem se do orchestru dostal až ve dvanácti letech na příznávku. Po akcích jako takových jsem tedy začal jezdit až déle, jako dorostenec.

Jak ses stal členem Nýřaňanky?

Do Nýřaňanky jsem se dostal přes svého učitele Jardu Hadravu. Zpočátku mi Nýřaňanku zakazoval, protože to byla konkurenční kapela jeho Hadravanky, ale ta postupně zanikla a zůstala jen Nýřaňanka.

Jakým způsobem probíhaly zkoušky?

Zkoušky probíhaly tady v kulturáku, normálně se hrálo a pilo, jako vždycky.

V kolika letech si začínal?

V Nýřaňance jsem začal hrát asi ve čtrnácti letech.

Vzdělával ses hudebně i jinak, nebo si samouk? Na co všechno ses učil?

Já jsem se vzdělával jen a pouze na dechové nástroje tady v ZUŠ Nýřany.

Co tě táhlo do západních Čech, je něco, co tě sem nalákalo nebo ses tady narodil?

My jsme se sem přistěhovali, ale nevím, to nebylo na mně. Já tady prostě žiju.

Máš nějaké jiné oblíbené žánry, nebo se věnuješ i něčemu jinému než dechovce? Co si myslíš, že tě drží u dechovky?

Já poslouchám všechny žánry, je jedno, jestli je to dechovka nebo punk, já jedu ve všem. Aktivně ještě hrajeme ukrajinské lidovky ve Skáčku s kolegou Alešem. U dechovky mě drží to, protože je to zábavný. Muzikálně to není úplně jednoduchá hudba, je tam hodně not a určitě také kvůli ostatním lidem a partě.

Lákalo by tě být součástí i jinak zaměřených kapel než těch, ve kterých teď působíš?

V současné době ne.

Čeho si v souvislosti s Nýřaňankou nejvíce vážíš?

Ochoty ostatních hrát.

Myslíš si, že má dechová hudba šanci se udržet i do budoucnosti?

Pokud do toho budeme investovat náš čas, tak ano.

4.4 ROZHOVOR S POZOUNISTOU A BASKŘÍDLISTOU FRANTIŠKEM NOVÝM

Co tě vedlo k dechové hudbě? Měl jsi v rodině někoho, kdo se jí věnoval?

Jasně, já mám do roku 1870 zdokumentované předky, většinou se jménem Ondřej Nový, a byl to hudebník. Děda hrál dokonce i v cirkusech po celé Evropě. Teď mám vnoučka, který se také jmenuje Nový, a tak jsem mu to předložil, zda to nechce zkusit. On mi odpověděl, že ne a po půl roce přišel, že to tedy zkusí. Teď mi dělá obrovskou radost. Vnoučkovi je dvanáct hraje na tenor a na trombon a vyhrál už i nějaké soutěže.

Jezdil jsi už jako malý po různých akcích?

Já bych byl nehrál, mě k tomu přivedl učitel Šafr v Dolní Bělé, který věděl, že děda hrál na kde co. Děda zemřel, když mně bylo osm let, nástroje nám zůstaly doma a já jsem vyrůstal s babičkou. Když jsem byl malý, tak mě zajímal spíše fotbal. Ten učitel mě řekl, ať něco přinesu, tak jsem přinesl trumpetu, abych to neměl moc těžký a on mě s tím poslal domů, že mám přinést něco jiného. Tak jsem tam pak přinesl trombon a ten už mi zůstal.

Jak ses stal členem Nýřaňanky?

Vladky táta⁵⁰ a Karel Saitz za mnou přišli, že zemřel Karel Šobr, a že by potřebovali pomoc. Tak jsem přišel a jsem tady, za což jsem docela rád.

Jakým způsobem probíhaly zkoušky?

Zkoušky s Nýřaňankou probíhaly a probíhají pořád stejně jako teď.

V kolika letech si začínal?

V Nýřaňance jsem nějak přes 5 let, ale přesně to nevím.

⁵⁰ JANDA, Vladimír – otec Vladimíry Tolarové, bývalý člen kapely Nýřaňanka

Vzdělával ses hudebně i jinak, nebo si samouk? Na co všechno ses učil?

Dva roky jsem chodil do hudebky, když mě tam pan Šofr zatáhl. Jinak jsem se všechno učil sám, protože mě ani neměl kdo poradit.

Co tě táhlo do západních Čech, je něco, co tě sem nalákalo nebo ses tady narodil?

Já tady bydlím odjakživa.

Máš nějaké jiné oblíbené žánry, nebo se věnuješ i něčemu jinému než dechovce? Co si myslíš, že tě drží u dechovky?

Já jsem hrál celý život tanečák s Pavlem Sakem, to mě moc bavilo, to bylo pěkný. U dechovky mě pak drží to, že je prostě krásná.

Lákalo by tě být součástí i jinak zaměřených kapel?

Hrál jsem s kapelou 35. pěšího pluku Plzeň přes dvacet let. Teď se tam vyměnil kapelník a hrají se skladby, které já už neumím, například swingovky, já to neumím rozdělit.

Čeho si v souvislosti s Nýřaňankou nejvíce vážíš?

Nejvíce si vážím party. Já jsem byl vždy pro tu partu, pro kapelu. Utrácel jsem peníze a tak, protože mám partu rád.

Myslíš si, že má dechová hudba šanci se udržet i do budoucnosti?

Jako folklór asi ano, sice už je trochu v rohu, ale dneska to trochu ožívá. Plzeňsko je však pro dechovku špatný.

4.5 ROZHOVOR S TUBISTOU JANEM PAZDERNÍKEM

Co tě vedlo k dechové hudbě? Měl jsi v rodině někoho, kdo se jí věnoval?

Ne, neměl. Co mě k ní vedlo už nevím, to je hrozně dávno.

Jezdil jsi už jako malý po různých akcích?

Jako malý jsem po žádných akcích nejezdil.

Jak ses stal členem Nýřaňanky?

Do Nýřaňanky jsem se dostal náhodou. Přivedl mě sem Fanda Nový.

Jakým způsobem probíhaly zkoušky?

Zkoušky probíhají celou dobu, co sem chodím, pořád stejně a žádnou danou strukturu nemají.

V kolika letech si začínal?

V Nýřaňance jsem začínal asi ve 21 letech, je to přibližně 5 let zpět.

Vzdělával ses hudebně i jinak, nebo si samouk? Na co všechno ses učil?

Hrál jsem v hudebce na zobcovou flétnu a potom na klarinet, ale tomu už se nevěnuji.

Co tě táhlo do západních Čech, je něco, co tě sem nalákalo nebo ses tady narodil?

Já jsem tady vyrostl, tak jsem tady zůstal.

Máš nějaké jiné oblíbené žánry, nebo se věnuješ i něčemu jinému než dechovce? Co si myslíš, že tě drží u dechovky?

Ano, mám rád i jiné žánry. Víceméně se dá říci, že poslouchám úplně jiné žánry, než je dechovka. U dechovky mě pak drží omezené možnosti žánrového využití mého nástroje, kterým je tuba.

Lákalo by tě být součástí i jinak zaměřených kapel?

Ano, lákalo, ale čas už nebude, protože se nyní věnuji i tomu Ska folku s Alešem a Ondrou.

Čeho si v souvislosti s Nýřaňankou nejvíce vážíš?

Nejvíce si vážím našeho kolektivu, který tady máme.

Myslíš si, že má dechová hudba šanci se udržet i do budoucnosti?

Podle mého názoru má klasická dechovka neustále sestupnou tendenci směřující k úpadku.

4.6 ROZHOVOR S KAPELNÍKEM A ZPĚVÁKEM JAROSLAVEM BRABENCEM

Co tě vedlo k dechové hudbě? Měl jsi v rodině někoho, kdo se jí věnoval?

Věnoval se jí můj táta, který jako mladý hrával na harmoniku, piánovku, do doby, než se oženil a přilákal ho spíše fotbal než muzika. Harmonika zůstala doma, tak jsem ji jako třináctiletý školák vytáhl a zkoušel jsem to tak dlouho, až mě to začalo bavit. Můj děda měl Vochovskou kapelu, kde hrával bicí, tak to mám zase po něm, hrával také na tu harmoniku. Mámy brácha v Praze, ten byl zase spíš na lidovo, cimbálovka a tak. Takže jsem přisedlal na tu dechovku.

Jezdil jsi už jako malý po různých akcích?

Jako malý jsem jezdil vystupovat po besídkách a na MDŽ, protože na harmoniku jsem hrával už jako školák. Nejvíc jsem se chytl s písničkou „Já, povídá Brabeneč“ s tím jsem měl všude velikánský úspěchy. V Přehýšově jsem byl jako muzikant sám, protože tam nikdo jiný nebyl, takže mě takhle využívali na všechny ty akce. Jinak jsem chodíval načerno na akce jiných kapel. Když šli naši na zábavu do hospody v Přehýšově, tak já jsem utekl oknem, pak jsem sledoval ty kapely a už se mi to začínalo líbit. V patnácti, když jsem šel do učení, tak jsem v Heřmance u Venci Faktora začal na bicí.

Jak ses stal členem Nýřaňanky?

Do Nýřaňanky jsem se dostal tak, že jsem začal v těch patnácti v Heřmance, kde jsem byl až do vojny. Na vojně jsem byl v Plzni, protože jsem dělal muziku, tak mě tu nechali. Po vojně jsem začal zpívat taneční muziku, hlavně Gotta, Hálu, Černocho a takový ty brněnský zpěváky. Když jsem pak viděl u Teslácký kapely tenkrát ten Nonet, tak jsem zjistil, že na to v těch sedmadvaceti hlasově asi nestačím. Ne, že bych na to neměl, ale jak se měnila doba a přišel bigbeat, tak mě napadlo skončit. Dva roky jsem pak u Pepíka Brejchy zpíval ve swingu, to byl velký swingový orchestr, který hrál Glenna Millera a tak. Pak jsem také skončil a za dva měsíce za mnou přišla delegace z Hornické kapely, jestli bych nešel bubnovat. Začal

jsem tedy bubnovat a oni zjistili, že umím i zpívat, tak mi dali mikrofon a byl jsem zpívající bubeník. Tenkrát to ještě nebyla Nýřaňanka, to se přejmenovalo až později. V padesáti letech jsem dostal infarkt a chtěl jsem skončit, pak přišla Vladka s Gábinou. Nakonec se našel bubeník z Tlučné Pepík Lukáš, tak mi řekli, ať jenom zpívám. Tak jsem se po skoro roce přišel podívat na zkoušku a začal jsem s nimi zpívat, a už jsem tu zůstal, protože do mě hučeli, že tu musím být.

Jakým způsobem probíhaly zkoušky?

Tenkrát se spíše zkoušelo na bály a pouťové zábavy, kde se dříve hrálo. Na pohřby se nezkoušelo, protože se to hrálo velmi často, tenkrát byl pohřeb i třikrát do týdne. Zkoušky byly každý pátek a Vladimír Vaniš, tenkrát šéf pohřební služby, nás vždy vyplatil. Když to pak vypadalo mizerně, tak Vláďa sehnal mladé muzikanty a nové kšefty, jezdilo se po soutěžích a tak. Zavedla se tenkrát ta Dechovková abeceda, kterou máme dodnes.

V kolika letech si začínal?

V Nýřaňance jsem začínal v jednatřiceti letech, takže jsem tady už skoro padesát let.

Vzdělával ses hudebně i jinak, nebo si samouk? Na co všechno ses učil?

Já jsem samouk jak na harmoniku, tak na bicí. Když jsem přišel do Nýřaňanky, tak bývalý kapelník Grubr vyžadoval noty, protože se hrávaly i koncertní věci, tak jsem se chodil učit noty k němu domů.

Co tě táhlo do západních Čech, je něco, co tě sem nalákalo nebo ses tady narodil?

Já jsem se ve čtyřiačtyřicátým narodil v porodnici v Plzni na Slovanech. Měli jsme v Plzni rohový barák, ale když bombardovali Škodovku, tak nám ho zlikvidovali a my zůstali ve sklepě. Mně byl rok a půl, tak si to moc nepamatuji, ale strejdové

s tátou a se sousedy se tenkrát prokopávali ven ze sklepa. Zjistili, že z baráku nic nezbylo, a co teď? Tak se vydali na západ Čech hledat nějaký barák, a protože můj táta byl holič, tak v Přehýšově našel barák po Němcích s nápisem holičství, tak jsme tam začali bydlet. V patnácti jsem začal jezdit po muzice, po vojně jsem se oženil v Nýřanech a zůstal jsem tady s muzikou.

Máš nějaké jiné oblíbené žánry, nebo se věnuješ i něčemu jinému než dechovce? Co si myslíš, že tě drží u dechovky?

Já mám rád každý žánr, ať je to dobrý jazz nebo swing, na tom já jsem vyrůstal. V Plzni bylo pět velkých tanečních orchestrů a já jsem na ně jako voják chodil. U dechovky už mě drží jen to, že tu muziku ještě můžu dělat, protože na něco jiného už si netroufám, a můžu to jen poslouchat.

Lákalo by tě být součástí i jinak zaměřených kapel?

Já už si na nic popravdě netroufám, mě bude příští rok osmdesát let, a já bych to nechtěl té kapele nijak ničit. Já jsem z těch kapel odešel proto, protože jsem usoudil, že už na to nemám. Tady v Nýřanech jsem doma a tady bych to chtěl doklepat, ale součástí jiných kapel už bych být nechtěl.

Jaké pro tebe je vést tuto kapelu?

Není to sranda, když do toho neustále kdekdo mluví. Já bych si to představoval jinak, než to ve skutečnosti vypadá. Já bych na to měl jiné pohledy, chtěl bych jiné zkoušení, ten systém zkoušek jednoduše neodpovídá mým představám. Repertoár, ten je naopak v celku dobrý, s tím jsem spokojený.

Čeho si v souvislosti s Nýřaňankou nejvíce vážíš?

Já si vážím toho, že ta kapela ještě existuje. S Karlem Saitzem jsme byli poslední, ale ten už se bohužel nevrátí, protože má vážné zdravotní problémy.

Vážím si toho, že ta kapela existuje už tolik let, že reprezentujeme Nýřany. Jsem rád, že nám Nýřany zaplatili ta dvě CD, a teď doufám, že bychom mohli dostat nějakou tu novou výbavu pro tu kapelu, protože ta stará aparatura už je na odpis. Vážím si také toho, že za ta léta, co to vedu, mě ty kluci tak nějak ještě berou, i když mě někdy hrozně štvou. Toho si vážně cením, protože vést mladé kluky, to není žádná sranda. Kluci to berou tak, že ono to nějak dopadne, ale ve výsledku to pak jde za kapelníkem, když se třeba něco nepovede, no.

Myslíš si, že má dechová hudba šanci se udržet i do budoucnosti?

Já věřím tomu, že pokud budeme pokračovat tímto způsobem, tak ano. Většina kapel v dnešní době nemá stálou partu, protože to jinak ani nejde, ne vždycky mají všichni čas, ale ti lidi to dělají pro radost. Pravda je, že z toho padne i nějaká ta koruna, takže to je také fajn. Kdybych přišel mezi místní lidi, a řekl bych jim, že Nýřaňanka skončí, tak bych dostal pěkně na frak. Lidi sice ubývají, ale když si chtějí zazpívat a zatancovat, tak je vždycky lepší, když mají kam jít. Já sice nemám už nejlepší zdraví, ale tu partu bych chtěl s pomocí vás, mladších členů a dalších, udržet co nejdéle, dokud to půjde.

4.7 ROZHOVOR S TRUMPETISTY Z RODINY ŠLAUFŮ: ADAMEM⁵¹, FILIPEM⁵² A FRANTIŠKEM⁵³

Obrázek 11: František, Eva, Filip a Adam Šlaufovi

Co vás vedlo k dechové hudbě? Měli jste v rodině někoho, kdo se jí věnoval?

D: Ne, nikdo mě k dechové hudbě nevedl. Mě vedli doma jen k hudbě, protože skoro všichni z rodiny na něco hráli. Dechovka se z toho postupem času vytříbila. Můj táta hrál v tanečáku, swingovky a další, ale ne čistě dechovky. Dechovku hrával dědeček vaší babi, takže to je zase z druhé strany.

⁵¹ A – Adam Šlauf, bratr zpěvačky Evy Šlaufové

⁵² T – Filip Šlauf, otec zpěvačky Evy Šlaufové

⁵³ D – MUDr. František Šlauf, děda zpěvačky Evy Šlaufové

T: Mě vedla k dechové muzice moje žena, takže vaše maminka, protože rozhodla, že budu hrát dechovku.

A: Ano, mám v rodině tátu a dědu, kteří se dechovce věnují, jak už bylo řečeno, tak jsem se ji začal věnovat také.

Jezdili jste už jako malí po různých akcích?

D: Jako malý si myslím, že ne. Po akcích jsem začal jezdit, až když jsem začal hrát, to znamená od roku 1967.

A: Já jsem jezdil vždy s dědečkem a tatínkem po různých akcích a na poutě, tam vždycky někde něco hrálo.

T: Jezdil jsem akorát na dětské bály, jinak jsem začal jezdit, až když mě táta, tedy váš děda, vzal do orchestru.

Jak jste se stali členy Nýřaňanky?

T: Členem Nýřaňanky jsem se stal náhodou. Tchýně poslouchala v rádiu pořad pana Jaroslava Kopejtky, který jednou mluvil o tom, že Nýřaňanka shání trumpetisty. S touto zprávou zavolala vaší mamce, ať tam zavolá. Tenkrát, když tam máma volala, tak se ozvalo „pohřební služba“ a vaše mamka nevěděla co říct, protože byla hrozně vyděšená. Nakonec se ale ukázalo, že jí to zvedl právě Vladimír Vaniš, který měl tenkrát jen jeden telefon, jež měl propojený i se svou živností. Poté, co se domluvili jsem to šel zkusit a už jsem v Nýřaňance zůstal.

D: Já jsem šel jednou hrát do Kramolína za vašeho tátu, protože měl přes čtyřicítka horečky, a Vláďa Vaniš mi pak nabídl, zda nechci zůstat, tak jsem to vzal. Tenkrát jsem tam v tom Kramolíně dokonce zachraňoval nějakého pána, který tam dostal epileptický záchvat, tak jsem to měl i s takovým zpestřením.

A: Do Nýřaňanky jsem se dostal tak, že mě tam bral děda s tátou, protože chtěli, abych si vyzkoušel hrát i něco jiného, než jsem hrál v hudebce.

Jakým způsobem probíhaly zkoušky?

T: Myslím si, že zkoušky probíhají pořád stejně jako dnes.

V kolika letech jste začínali?

T: Kdy jsem začínal s Nýřaňankou už vážně nevím. Je to hrozně dávno, ale bydlel jsem ještě v Plzni a už jsem byl s mámou, takže asi před dvaceti lety.

A: Já jsem hrál poprvé s Nýřaňankou na Vánoční Dechovkové abecedě Vladimíra Vaniše v roce 2018.

D: Já jsem začal tenkrát v tom Kramolíně, to už také nevím, kdy přesně bylo. Asi dva roky poté, co tam začal hrát táta. Pamatuji si ale, že před námi hráli Eva a Vašek.

Vzdělávali jste se hudebně i jinak, nebo jste samouci? Na co všechno jste se učili?

D: Já jsem se učil rok na harmoniku, osm let na housle a na vše ostatní jsem samouk. Můžu hrát tedy ještě na kytaru, když na to přijde, a jinak hraji na trubku.

T: Já jsem chodil jen do hudebky na flétnu a na trubku.

A: Od útlého věku jsem multiinstrumentalista. Mým prvním nástrojem byly mé hlasivky, kterými jsem na sebe upozorňoval. Ve školce jsem se začal učit nejdříve na flétnu, a pak jsem k tomu přidal ještě klavír. Na základní škole se u mě projevil syndrom trumpetisty, jak už to v naší rodině bývá, a tak jsem pak flétnu vyměnil za trubku. Na flétnu jsem měl už moc dechu, a tak jsem se rozhodl ji vyměnit za větší nástroj. V průběhu základky jsem začal zpívat v hudebce, kde jsem hned po pár letech vystřídal paní učitelku, která nedostávala mým kvalitám a vyměnil jsem ji za vynikajícího učitele Martina Švimberského. V ZUŠ Třemošná jsem tedy začal zpívat ve folklorním souboru Třemcha, kde jsem si mohl vyzkoušet hru na fanfrnoch a na vozembouch. Postupem času jsem se začal učit ještě na kontrabas, neboť z Třemchy odešla tehdejší kontrabassistka. Na kontrabas jsem měl ale jen dvanáct vyučujících hodin, protože jsem se již v té době věnoval velkému množství zájmových aktivit, a

tak nebyl prostor na větší množství z nich. Tímto bych však chtěl poděkovat výbornému učiteli, panu Stachovi, který mě i v těchto pár hodinách dokázal naučit tolik, že jsem byl schopen hrát s celým souborem jako kontrabasista. Před dvěma lety jsem se začal učit hrát na bicí, a v letošním školním roce jsem k nim přidal ještě hru na elektrickou baskytaru. I přes to, že mě hra na tyto nástroje moc baví, tak mě momentálně velké množství času zabírá příprava na maturitu, která mi neumožňuje se těmto úchvatným nástrojům věnovat naplno. Jinak si občas pro zábavu zahraji na ukulele, kazoo nebo foukací harmoniku.

Co vás táhlo do západních Čech, je něco, co vás sem nalákalo nebo jste se zde narodili?

Všichni jsme se tady narodili a žijeme tady.

Máte nějaké jiné oblíbené žánry, nebo věnujete se i něčemu jinému než dechovce? Co si myslíte, že vás drží u dechovky?

D: Mám velmi rád swing, jazz a dixieland. Dříve jsem se věnoval také taneční muzice, ale v dnešní době už moc nehrajeme. Dechovce se pak věnuji, protože se mi líbí a je velmi melodická.

T: Rád poslouchám taneční hudbu, dříve jsem hrál s dědou v tanečáku, ale teď hraji už jen v Nýřaňance. U dechovky mě drží to, že mám příležitost v ní hrát.

A: Nevadí mi skoro žádný žánr, kromě rapu. Snad nejhorší ze všeho je český rap, ten opravdu nesnesu. Jakékoli jiné žánry mám rád, a to i klasickou hudbu, například Vivaldi, to je muzika. U dechovky mě drží dlouholetá rodinná tradice a děda.

Lákalo by vás být součástí i jinak zaměřených kapel?

D: Teď už by mě to asi ani nelákalo.

T: Kdyby byla příležitost, tak asi ano. Je to však spíše o lidech než o hudbě.

A: Já se novým možností nebráním. Hraji také ve školním orchestru Betula, který je veden pod ZUŠ Kralovice na pobočce Horní Bříza. A mimo jiné jsem teď novým členem uskupení Zatrub Bandu, který funguje pod záštitou ZUŠ Třemošná, pod vedení Jiřího Kodajka.

Čeho si v souvislosti s Nýřaňankou nejvíce vážíte?

D: Já si nejvíce vážím party.

T: Vážím si toho, že Nýřaňanka ještě existuje.

A: Myslím si, že je to takový náš rodinný podnik, a toho si vážím asi nejvíce, že se můžeme jako rodina něčemu věnovat společně.

Myslíte si, že má dechová hudba šanci se udržet i do budoucnosti?

D: Otázkou je, jaké pro ni bude zázemí. U dechovky hodně záleží na okolnostech, protože je krajová a tradiční.

T: Na Moravě si myslím, že určitě ano.

A: Dle mého názoru záleží na tom, kdo se zrovna narodí. Pokud se narodí někdo, kdo to znovu pozvedne, tak pro dechovku vidím i slibnou budoucnost. Jemná tradice asi zůstane, ale na velký růst to již nevidím.

ZÁVĚR

Již od mateřské školy jsem se věnovala hře na flétnu a na klavír. Později jsem si k těmto nástrojům přidala klarinet a začala jsem se věnovat také sólovému zpěvu. Ve volných chvílích se pokouším hrát i na ukulele, saxofon nebo příčnou flétnu, těmto nástrojům se však věnuji jen rekreačně.

Zpívat v dechových kapelách mě velmi baví a jsem ráda, že se tomuto žánru mohu věnovat. Myslím si, že je škoda, že se dechové muzice nevěnuje více mladých lidí. Na druhou stranu si ale uvědomuji, že právě dechová hudba nemá v dnešní době šanci konkurovat oblíbeným žánrům jako je rock, metal, pop a další.

Cílem mé bakalářské práce bylo sepsat historii, vývoj a současnost Dechové kapely Nýřaňanka, ve které působím nejen já, ale i velká část mé rodiny. Těší mě, že právě tato kapela nám poskytuje společný druh zábavy, který nás jako rodinu neustále spojuje dohromady i mimo náš domov, a poskytuje nám tak nepřeborné množství společných zážitků.

Při sepisování mé bakalářské práce se mi průběžně vybavovaly nejrůznější vzpomínky, které jsem s kapelou zažila. Prvním zážitkem pro mě bylo mé pěvecké vystoupení po boku Vladimíra Vaniše, který mě na podium přizval již jako osmiletou dívku. Do kapely jsem si pak čas od času jezdila s dědou a taťkou zahrát na klarinet. Bylo mi velikou ctí hrát právě s panem Baxou, který mě vždy s úsměvem vítal a předal mi nemalé množství výborných rad, které jsem neměla možnost získat v žádné ze Základních uměleckých škol. Naposledy jsem se s panem Baxou setkala na vystoupení Nýřaňanky v Plzni u Kauflandu na Borech, kdy se na nás přišel podívat i se svou ženou. Na jeho slova, která mi při našem posledním rozhovoru řekl, nikdy nezapomenu. „Věnuj se, prosím, muzice i nadále, jsi výborná zpěvačka, klarinetistka i klavíristka a jsem moc rád, že i přes svůj věk zachovááš kapele svou přízeň. Máš obrovské muzikantské nadání a talent, k tomu všemu máš obrovské vlídné srdce, tak je nenech vyhasnout.“

Díky dechové hudbě mám možnost potkávat velké množství vynikajících muzikantů, kteří jsou pro hudbu zapálení stejně jako já. Hudba mi přivedla do života spoustu dobrých přátel, se kterými mě nikdy neomrzí pohovořit na jakékoli muzikantské téma.

Jsem velice ráda, že jsem byla k hudbě vedena již od malička a že mě u ní moji rodiče a rodina dokázali udržet až dodnes. Nermalou zásluhu na tom, že se i nadále věnuji s nadšením muzice mají i moji učitelé, kterých si velice vážím, a jsem ráda, že jsem se mohla učit právě od nich. Jak to již v životě bývá, tak vše souvisí se vším a já jsem měla to štěstí, že jsem právě v tomto ohledu vybrala snad jen to nejlepší, co mi mohlo být nabídnuto.

Doufám, že tato bakalářská práce přinese lepší přehled o tom, jak kapela v průběhu svého působení fungovala, a že by mohla být i případnou inspirací pro jiná uskupení, která svou historickou tradici ještě sepsánu nemají.

RESUMÉ

Hlavním cílem bakalářské práce bylo zdokumentování historie Dechové kapely Nýřaňanka. Text práce zaznamenává vznik a vývoj tohoto uskupení, pojednává také o významných osobnostech, které jsou s tou kapelou spojeny. Informace byly získávány za pomoci studia literatury, soukromých archivů a zejména rozhovorů se stávajícími členy i pamětníky. Bakalářská práce je rozdělena do 4 celků. První část práce pojednává o historii, změnách ve vedení, o významné osobnosti Vladimíra Vaniše a o současnosti celé kapely. První část je pak zakončena zmínkou o hornických stejnokrojích, ve kterých kapela občasně vystupuje. Ve druhé části jsou sepsané akce a příležitosti, které se kapele dostávají, a na kterých může pravidelně vystupovat. Třetí část práce je věnována pamětníkům kapely a ve čtvrté části jsou pak sepsány rozhovory s některými ze současných členů kapely.

RESUME

The main goal of this Bachelor thesis was to record the history of Nýřaňanka brass band. This thesis encompasses the formation of the musical body and its development, and prominent people connected to the band. Sources to this work were obtained through the study of literature, private archives and mostly by interviewing current and past members of the band. The thesis is divided into four parts. The first, focuses on the history, changes in management, the key figure of Vladimír Vaniř and the current state of the band. It is ended with a section about the miners' uniforms the band wears during their concerts. The second part lists all the events and opportunities the band can regularly plays at. The third part is dedicated to the contemporary witnesses of the band and the last part describes all the interviews conducted with the current members of the band.

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Dechová kapela Nýřaňanka, 2022	3
Obrázek 2: Dechová kapela Nýřaňanka, 2006	7
Obrázek 3: Vladimír Vaniš.....	9
Obrázek 4: Fanyňky Dechové kapely Nýřaňanka	10
Obrázek 5: Dechová kapela Nýřaňanka, 2018	13
Obrázek 6: Zpěváci Dechové kapely Nýřaňanka	15
Obrázek 7: Hornické stejňokroje Dechové kapely Nýřaňanka	19
Obrázek 8: Dechová kapela Nýřaňanka, Planá 2018	20
Obrázek 9: Dechová kapela Nýřaňanka, Kulturní dům Nýřany.....	22
Obrázek 10: Dechová kapela Nýřaňanka, Akce zahrada	26
Obrázek 11: František, Eva, Filip a Adam Šlaufovi.....	51

LITERATURA

KOTEK, Josef. Dějiny české populární hudby a zpěvu (1): 19. a 20. století (do roku 1918). Praha: Academia, 1994. ISBN: 80-200-0481-5 /235 stran

KOTEK, Josef. Dějiny české populární hudby a zpěvu (1918–1968). Praha: Academia, 1998. ISBN: 80-200-0634-6 /376 stran

KOUKAL, Milan. Dechovka. Historie a současnost naší dechové hudby. Praha: Slovart, 2007. ISBN: 978-80-7209-909-2 / 312 stran

KOUKAL, Milan. Naše dechovka. Brno: CPress, 2020. ISBN 978-80-264-3359-0 /336 stran

PĚNČÍK, Stanislav. Když zazpívají křídlovky. 1. díl. Břeclav: Moraviapress, 1998. ISBN 80-86181-01-4 /357 stran

PĚNČÍK, Stanislav. Když zazpívají křídlovky. 2. díl. Praha: Editio Bärenreiter, 2002. ISBN 80-86385-18-3/ 357 stran

POSPÍŠIL, Josef. Nejen za vesnickými muzikanty. Plzeň: GARMOND s.r.o., Karlovy Vary, 2005. ISBN 80-239-4292-1/ 401 stran

POSPÍŠIL, Josef. Za vesnickými muzikanty. Plzeň: PETIT Karlovy Vary, 1999. ISBN 80-902188-22/ 322 stran

SKALNÍKOVÁ, Olga. Pět století hornického kroje. Příbram: Hornická Příbram ve vědě a technice, 1986. Monografie/160 stran

Soukromý archiv

Krajský deník PRAVDA: Z historie hudebního života v hornických Nýřanech – František Kroc, bývalý kronikář města Nýřany. Otištěno na pokračování v červenci a srpnu 1988.

Internetové odkazy:

<https://nyrananka.estranky.cz/>

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Booklet prvního CD Dechové kapely Nýřaňanka: U našeho lesíčka

Fotografie autorky, přední strana bookletu

Příloha č. 2: Booklet prvního CD Dechové kapely Nýřaňanka: U našeho lesíčka

Fotografie autorky, zadní strana bookletu

Příloha č. 3: Booklet druhého CD Dechové kapely Nýřaňanka: Nýřaňanka – 80 let

Fotografie autorky, přední strana bookletu

Příloha č. 4: Booklet druhého CD Dechové kapely Nýřaňanka: Nýřaňanka – 80 let

Fotografie autorky, zadní strana bookletu

PŘÍLOHY

Příloha č. 1: Booklet prvního CD Dechové kapely Nýřaňanka: U našeho lesíčka

<h1>NÝŘAŇANKA</h1> <h2>U našeho lesíčka</h2>		<h1>NÝŘAŇANKA</h1> <h2>U našeho lesíčka</h2>	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Hraj, kapelo hraj - polka 2. Anuška - valčík 3. Modré oči - polka 4. Smutný den - tango 5. U našeho lesíčka - polka 6. Želivka - valčík 7. Nic nehledám - polka 8. Moudřejší ustoupí - valčík 9. Děvčátko moje - polka 10. U naší kapličky - valčík 11. Modrá kukadla - polka 12. Ty jsi mou - tango 13. Blejskává - polka 14. Marně dvéřka otvírám - valčík 15. Směs polek <p><i>Budvarka (Vladimír Fuka/Mila Cink) Až já budu rukovat (Josef Poncar/Václav Zeman) Hezky od podlahy (Jaroslav Jankovec/Jaroslav Mottl, Karel Melišek) Dnes zvečera (Antonín Sroubek, Josef Sládek)</i></p>	<p>Blahoslav Smitšovský Upr. Jan Čiviš František Novotný/Mila Cink Jan Čiviš Josef Brejcha Pavel Zedník/Zdeněk Veselý Josef Brejcha Ladislav Kubeš/Svatopluk Radešínský Josef Brejcha Ladislav Kubeš, Vladimír Fuka/Josef Chlumecký Josef Poncar/Václav Zeman Vlasta Dvořák Josef Brejcha Miroslav Kolstrunk/Miloslava Gurská/upr. Otto Schiffner Upr. Václav Wiesner</p>	<p>3:07 2:44 3:56 3:25 3:32 3:39 3:56 3:25 3:03 3:00 3:52 3:35 3:43 3:35 3:43</p>	
<p>cover & photo www.kastjan.cz</p>		<p>cover & photo www.kastjan.cz</p>	

Příloha č. 2: Booklet prvního CD Dechové kapely Nýřaňanka: U našeho lesíčka

<p>CD bylo vydáno na památku pana Vladimíra Vaníše, který byl dlouholetým manažerem kapely a na památku skladatele pana Josefa Brejchy, nýřanského rodáka a bývalého hráče kapely. Nýřaňanka děkuje MěÚ Nýřany za významnou finanční podporu, díky které mohlo být toto CD vydáno. Poděkování patří i dalšímu sponzorovi - KNB Servis Plešnice s. r. o.</p>		<h1>NÝŘAŇANKA</h1>	
<p>Zpěv: Vladimíra Tolarová Jaroslav Brabenec</p> <p>Trumpety: Aleš Jelínek Štěpán Pířchovský František Štauf Filip Štauf</p> <p>Tenory: Karel Šobr Vlastislav Lehečka Jan Čiviš</p> <p>Klavinety: Zdeněk Mráček Luboš Les Otto Schiffner Vlastislav Baxa</p> <p>Es trumpety: Karel Saitz Václav Königsmark</p> <p>Tuba: Vladimír Janda</p> <p>Bicí: Josef Lukáš</p> <p>Zvuková režie: Michal Žák</p> <p>Hudební režie: Jaroslav Kopejtko</p>		<p>Naše kapela byla založena v roce 1932 jako hornická kapela. Původní počet asi 40 muzikantů se časem zredukoval na dnešních 11 hráčů + 2 zpěváky.</p> <p>Za celou existenci kapely se ve vedení vystřídal pouze 4 kapelníci. Posledních 5 let stojí v čele Jaroslav Brabenec, který společně s Vladkou Tolarovou také zpívá.</p> <p>Ve svém repertoáru máme jak klasickou dechovku, tak i taneční melodie 60. - 80. let naší populární hudby. Hrajeme na oficiálních hornických slavnostech, ale i na různých akcích určených pro střední a starší generaci.</p> <p>Několikrát do roka vystupujeme na Dechovkových Abecedách Vladimíra Vaníše. Tyto pořady začal před 5 lety pořádat pan V. Vaníš, který byl 15 let manažerem kapely. Jeho velkým přáním bylo, aby Nýřaňanka vydala CD. Jeho sen jsme vyplnili a natočili 15 písniček více či méně známých, které jak doufáme vás potěší stejně jako nás.</p> <p>Všem našim fanouškům a fanynkám přejeme příjemný poslech.</p>	
<p>Natoženo v nahrávacím studiu Českého rozhlasu Pízeň, březen - říjen 2009.</p>		<p>Nýřaňanka</p> <p>Kontakt: Vladimíra Tolarová, Hlavní 245, 330 26 Tlučná tel.: 603 395 477, e-mail: tolarovavladka@seznam.cz, www.nyrananka.cz</p>	

Příloha č. 3: Booklet druhého CD Dechové kapely Nýřaňanka: Nýřaňanka – 80 let

<h1>NÝŘAŇANKA</h1>		
1. Polka domova - polka	L. Kubeš/L. Jacura	3:33
2. Hornická směs - valčík	upr. O. Schiffner	5:11
3. Jé jé - polka	K. Vacek	2:53
4. Třeboňská kasárna - valčík	upr. A. Kubata	2:55
5. Na Doubravce - polka	J. Vlach/Z. Beneš	3:42
6. Bubenické tango - tango	J. Vomáčka/J. Kármik	2:11
7. Maminčina vzpomínka - valčík	anonym/S. Šima, upr. L. Kubeš	3:20
8. Víc už nic - polka	L. Kubeš/O. Kapr	3:25
9. Třeboňská luka - valčík	upr. J. Drobilek	3:46
10. Až se budem brát - polka	L. Kubeš/sestry Skovajsovy	2:25
11. Kvítek jabloňový - valčík	M. Kolstrunk j.V. Salčák	4:28
12. Fúra slámy - polka	K. Vacek	3:13
13. Hospůdko známá - valčík	P. Kartner/M. Dražil	3:03
14. Na Venkově - polka	L. Kubeš	4:14
15. U našich kasáren - polka	(U našich kasáren/K. Vacek + Bílý kvíteček/K. Hašler), upr. J. Civiš	2:58

80 let

cover www.bostjan.cz

NÝŘAŇANKA

80 let

cover www.bostjan.cz

Příloha č. 4: Booklet druhého CD Dechové kapely Nýřaňanka: Nýřaňanka – 80 let

<h1>NÝŘAŇANKA</h1>		
Nýřaňanka děkuje MěÚ Nýřany za významnou finanční podporu, díky které mohlo být toto CD vydáno. Poděkování patří i dalším sponzorovi - KNB Servis Piešnice s. r. o.		
Zpěv:	Vladimíra Tolarová Jaroslav Brabeneč	
Trumpety:	Aleš Jelínek Filip Šlauf František Šlauf Štěpán Přichovský	
Tenory:	Karel Šobr Ondřej Beneš	
Klarinety:	Zdeněk Mráček Luboš Les Otto Schiffner Vlastislav Baxa	
Es trůmpety:	Karel Šaitz Václav Königsmark	
Tuba:	Vladimír Janda	
Bicí:	Josef Lukáš	
Zvuková režie:	Michal Žák	
Hudební režie:	Jaroslav Kopejtko	

Natočeno v nahrávacím studiu Českého rozhlasu Pízeň, květen - září 2012.

NÝŘAŇANKA

80 let... tak dlouho již přináší radost kapela Nýřaňanka svým příznivcům. A právě proto jsme se rozhodli při této příležitosti natočit naše druhé CD - s jednoduchým, ale výstižným názvem - Nýřaňanka - 80 let. Kapelu v roce 1932 založil pan Václav Gruber, který stál v jejím čele neuvěřitelných 44 let. Poté převzal kapelnickou taktovku pan Bohumil Jung - ten vedl kapelu téměř 30 let. Nejen jim, ale i ostatním nejmenovaným muzikantům a zpěvákům, kteří se během těch let v kapele vystřídali, patří náš dík za to, že Nýřaňanka rozdávala radost dlouhých 80 let. Ale největší poděkování patří současným muzikantům, kteří stále hrají s obrovskou chutí a muzika je pro ně vším.

Všem našim fanouškům a fanynkám přejeme příjemný poslech.

Nýřaňanka

Kontakt: Vladimíra Tolarová, Hlavní 245, 330 26 Tlučná
tel.: 725 912 377, e-mail: tolarovavlada@seznam.cz, www.nyrananka.cz